

Iz dela sindikalne organizacije

Center za obveščanje

Na ravni sozda ni več sekretariata

S sprejemom novega poslovni-ka o organizaciji in delovanju koordinacijskega odbora sindika-
ta v sestavljeni organizaciji zdru-
ženega dela Mercator, na 11. redni
seji dne 21. 11. 1979, je prenehalo
delo sekretariata KO OOZS. Na
ravni sozda odslej deluje, skladno
s statutom ZSS samo koordinacij-
sko telo (KOS). Ob tej priložnosti
je bil odbor razširjen še za dva
nova delegata, in sicer iz DO Mer-

cator – Pekarna Grosuplje in DO
Mercator – Jelša, Šmarje pri Jel-
šah.

Na seji je bilo sprejeto stališče,
da je treba poslej insistirati na
ugotovitvah septembrske pro-
blemske konference in da je treba
njenim sklepom dati poseben
poudarek z objavo v glasilu. Priča-
kujemo, da bo predsednik dal po-
seben poudarek v novoletni števil-
ki »Mercatorja«.

Protislovja naj ne veljajo za nepremostljiva

Marjan Orožen urednikom in novinarjem

Regionalizem je nazadnjaška tendenca

V petek, 16. novembra, sta sklicala vse glavne in odgovorne urednike ter novinarje, ki spremljajo družbenopolitično življenje v Ljubljani, torej tudi urednike iz združenega dela, sekretar komiteja mestne konference ZKS Marjan Orožen, in predsednik mestne konference SZDL, Vlado Beznik. Posvet, ki je bil v veliki dvorani Magistrata, je bil namenjen najaktualnejšim vprašanjem delovanja našega političnega sistema v praksi.

Sekretar Marjan Orožen je kot prvi spregovoril o nalogah v Ljubljani, ki bodo pomenile konkretizacijo stališč pete in osme seje CK ZK Jugoslavije oziroma Slovenije.

Razprava o teh stališčih naj ne ostane samo v okviru osnovnih organizacij ZK, postavila pa naj bi tudi vprašanje, kje so ovire, ki preprečujejo izvajanje družbenopolitičnega sistema. Tovariš Orožen se je postavil na stališče, da je za učinkovitost sistema neogibna pot demokratizacije in socialističnega samoupravljanja. Manj samoupravljanja pomeni več prostora za administrativno vmešavanje in je teren za centralistično razreševanje, ki lahko spodkoplje temelje družbeni lastnini. Naprednost sistema se ocenjuje po tem, koliko uspe obvladovati družbenopolitične in ekonomske zakonitosti, je poudaril tovariš Orožen.

V nadaljevanju je sekretar komiteja MK ZKS Ljubljana obsodil zapiranje v tozde, občine in regije, kajti vse to povzroča politične konflikte. Politizacija se odraža nadalje kot odločanje v ožjih kro-

gih. Odtod prekinitve dela, izsilje-
ni sestanki, prodor interesov ožjih
skupin in podobno. Delavci več-
krat nasedejo, ker se jim prikazuje
delni interes kot njihov interes.

Vse pa mora temeljiti na dolgoro-
nem interesu ljudi. V občinah so
se pojavili velmožje. Tudi medob-
činske institucije niso namenjene
dominaciji, marveč povezovanju,
usklajevanju in pospeševanju. Re-
gionalizem pa je nazadnjaška ten-
denca.

Tovariš Orožen se je dotaknil
slabe preskrbe, zmanjkovanja ar-
tiklov in pri tem dejal: »Niti en
izvršni svet ni smatral za potebno,
da bi sklical sejo o nastali situaciji.

Ko bi delegatski sistem resnično
reševal interese, bi delegati morali
na skupščinskih organih zasuti z
delegatskimi vprašanji. Tu bi mo-
ralo priti do dialoga, če se pojavijo
motnje na tržišču. Na ta način bi
preprečevali zapiranje delavcev v
meje organizacij združenega dela.

Spregovoril je nadalje o obliko-
vanju družbenih svetov, ki pome-

nijo telesa, v katerih so združene
sile znanosti, uprave in prakse. To
so skupni njihovi organi, ki bodo
ponudili konkretne rešitve.

Ob sklepu je obsodil že znano
investicijsko lakoto pri pičlih
sredstvih in naglasil: »Protislovja
naj bi ne veljala za nepremostljiva.

Nismo proti konfrontaciji.« O gla-
silih v združenem delu pa je dejal,
da se morajo bolj odpreti, se pri-
merjati po temeljnih kriterijih po-
slovne uspešnosti s sorodnimi or-
ganizacijami. »Sklepi CK morajo
predstavljati skelet za program
glasil,« je zaključil sekretar komi-
teja MK ZKS Ljubljana, Marjan
Orožen.

Jaro Novak

Zasedal bo izdajateljski svet

Za petek, 7. decembra 1979, je
sklicano 4. zasedanje delegatov iz-
dajateljskega sveta glasila Merca-
tor. Izdajateljski svet je družbeni
organ časopisa, v katerem imajo
svoje delegate vse delovne organi-
zacije, poleg njih pa politične or-
ganizacije na ravni SOZD ter
predstavniki drugih organov časo-
pisa – uredniškega odbora in zbo-
ra stalnih sodelavcev.

Naloge 4. zasedanja IS časopisa
so predvsem pregled in ocena ure-
sničevanja vsebinske zasnove in
uredniške politike časopisa v letu
1979 in sprejem načrta izdaj centra
za obveščanje ter predlog plana
stroškov zanje.

Imenovan bo tudi uredniški od-
bor časopisa za naslednje mandat-
no obdobje in sprejeti predlogi za
spremembo nekaterih določil v
aktih časopisa.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI

Ljubljana, november 1979

št. 11

Med temi junaki,
med borci heroji
ostal je junak nad vsemi junaki.

Že ciciban v šoli pokaže na sliko,
z nasmehom na licih
izreče besedo: »To je naš Tito!«

Od takrat preteklo veliko je let
in danes ponosna, neuklonljiva
da vedno ostala bi –
domovina.

Kmečki kruh iz Grosupljega za mesto ljubljansko. Več o enoletnem poslovanju nove Mercatorjeve pekarnice na strani 9. Foto Jaro Novak.

Ob prazniku Republike

Med kolektivom tozda Hladilnica v Ljubljani

Prva številka Hladilničarja

Osnovna organizacija sindikata tozda Hladilnica v sestavu M-Velepiskrbe je organizirala pred 29. novembrom proslavo ob 60-letnici KPJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov. Ob tej priložnosti so razdelili med delavce tudi prvo številko prvega letnika novega glasila Hladilničar ter podelili šest lepih knjižnih nagrad kot priznanje za delovanje v sindikalni organizaciji in pri razvijanju samoupravljanja.

Nagrade so prejeli Dizdarevič Juso »za pravilen odnos do sodelavcev in prizadevnost na delovnem mestu, od leta 1965 dalje«, Jarc Filip in Vidrih Bogdan sta dobila priznanje za dolgoletno delo v izvršnem odboru OOZS, Petrovič Mišo »za pridnost na delovnem mestu ter za uspehe na mladinski delovni akciji Istra 79, kjer je bil udarnik,« ter Došenović Stevo in Soko Hermina »za aktivno delovanje v samoupravnih organih ter pri sindikalnem delu in za prizadevanja pri uresničevanju zakona o združenem delu in delovanju na družbenopolitičnem področju.«

Same utemeljitve kažejo na zrellost celotnega kolektiva Hladilnice ob dejstvu, da podeljuje priznanja za to, kar se tolikokrat po krivici pozablja, zanemarija ali celo razlaga kot stremušstvo.

O zgodovinskem ozadju praznovanja svojega kolektiva je na kratko spregovoril direktor TOZD Hladilnica, Živko Velkavrh. »Spominjati se prehojene poti je potrebno toliko bolj, kolikor bolj za-

vest ljudi obremenjujejo vsakodnevni problemi, ki normalno spremljajo sleherni dinamični razvoj vsake družbe. Zategadelj se včasih pozablja na vso veličino revolucije ter hitro preobrazbo družbe, katere soustvarjalci smo tudi mi sami,« je dejal tovariš Velkavrh in nadaljeval, da se je treba veličine naše preteklosti spominjati tudi zato, »ker so še vedno ljudje, ki poskušajo razvrednotiti doseženo, s tem pa zavreti tudi naš nadaljnji upravni razvoj. Ključ je torej v naših rokah,« je poudaril in opomnil: »Trenutne gospodarske razmere naj torej ne bodo vzrok za malodušje in kritikastrstvo ter ob takih prilikah vzporedne negativne pojave, kajti vse to je prehodne narave.« Volja in optimizem premagujeta vse ovire, je končal tovariš Velkavrh.

V zvezi s prireditvijo Hladilnice ni nepomembno, če omenimo odprtost in sodelovanje v dveh smereh, ki se je odrazilo v kulturnem programu. To je povezava z učenci osnovne šole in sodelovanje kulturne komisije pri koordinacijskem odboru po publiciranju prireditve.

Glasilo samo, ki smo ga omenjali, napoveduje zaradi kadrovskega sestava kolektiva v prihodnje dvojezično izdajo. Vsekakor bomo list spremljali in posredovali iz njega tisto, kar bo zanimalo delavce celotnega Mercatorja. Za zdaj naj omenimo le njegovo privlačno in nepretenciozno ureditev ter videz, ki odraža skrbnost in premišljen korak.

Delegati delavskega sveta SOZD so 26. 11. 1979 sprejeli tri samoupravne akte, za spremembe statuta SOZD pa sprejeli sklep o razpisu referenduma. Foto Jože Rozman.

Iz dela delavskega sveta SOZD

Center za obveščanje

Organi sozda opravili naloge po načrtu

Tri dni pred Dnevom Republike, 26. novembra 1979, se je sestal na tretjem rednem letošnjem zasedanju delavski svet sestavljene organizacije Mercator. Večina sklepov, ki jih je ta dan sprejel v Embini sejni dvorani v Ljubljani, pomeni spet novo etapo v uresničevanju zakona o združenem delu, skladno s programom, ki ga je predložil izvršilni odbor v mesecu septembru.

Osrednje točke dnevnega reda so se nanašale na sprejem štirih samoupravnih aktov SOZD. To so v prvi vrsti spremembe Statuta SOZD Mercator, ki so bile v poprejšnji obravnavi delno v mesecu oktobru, delno v novembru, in za

katerih sprejem je razpisan referendum. Ta se zaključil s 13. januarjem 1980. V tem času torej še vedno poteka obravnavna akta, četrta je delavski svet določil besedilo, o katerem bo referendum odločal.

Naslednji trije akti so v bistvu izpeljava oziroma dodelava temeljnih aktov. Prvi tak akt je poslovnik o delu delavskega sveta, njegovega izvršilnega organa in delovnih teles. Predlog tega je določil na svoji tretji seji izvršni odbor, o čemer je na zasedanju delavskega sveta poročala predsednica IO, Zinka Gospodarič. Poslovnik prinaša razrešitev in nekatere olajšave pri sklepanju organov letos prvič nanovo organizirane delavskega sveta SOZD.

Drugi zelo zanimiv akt je pravilnik o delu notranje arbitraže, organa, ki je bil ustanovljen s sprejetjem sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi februarja letos. Kakor smo poročali o tem že dve številki Mercatorja nazaj, se akt približuje postopkom v pravosodju; poleg dveh organov, ki jih je ustanovil že samoupravni sporazum zaradi tega uvaža še predsednika in namestnika predsednika notranje arbitraže. Tudi imenovanje teh dveh je bilo predmet sklepanja na 3. zasedanju delavskega sveta SOZD.

Tretji akt, ki ga je delavski svet sprejel 26. novembra, je bil pravilnik o oblikovanju in koriščenju solidarnostnih sredstev skupne porabe, katerega smo bili dolžni pripraviti po sklepu 1. zasedanja delavskega sveta, izhaja pa seveda iz skupnih nalog, ki so bile dogovorjene s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD, med katerimi je ena bistvenih skupna solidarnost. Izvoljena je bila tudi komisija, ki bo ugotavljala upravičenost koriščenja teh sredstev. V komisiji so zastopane vse organizacije, ki v sestavu Mercatorja pokrivajo večje regije oziroma dejavnosti.

Vse akte je v osnutkih pripravila komisija za samoupravne akte, ki ji predseduje Franc Čuk iz M-Nanosa, s pomočjo lanskoletnega predsednika IO, Lojzeta Briškega.

Poudariti je treba, da je komisija delala natančno po sprejetem ro-

kovniku in da je IO uspel v javno poprejšnjo obravnavo vključiti več organizacij, ki so vsaka po svoje prispevale več umestnih pripomb in izboljšav. Seveda vse te pripombe niso mogle biti sprejete, kakor se to dogaja vselej, kjer se manjšina mora podrediti višjim načelom večinskega interesa.

Obravnava tudi ni obšla koordinacijskega odbora sindikata SOZD.

Ta je sodeloval kakor poprej v začetku leta pri evidentiranju kandidatov za posamezne komisije odnosno funkcije, ki so izvirale iz sklepov o sprejemu naštetih aktov.

Življenje teče, delavci se menjajo na opravih in nalogah, prehajajo iz organizacije v organizacijo, toda delo organov mora prav tako teči. Za delegate, ki so spremenili zaposlitev in s tem tudi svojo volilno osnovo, je delavski svet razpisal nadomestne volitve, ki bodo opravljene po vseh organizacijah v času poteka referenduma. Tako bo voljen nov delegat za DO Sloga v Gornji Radgoni in nov delegat iz Delovne skupnosti SOZD. Za nadomestnega člana v izvršilnem odboru je bil izvoljen 26. 11. 1979 Peter Luzar iz tozda Standard Novo mesto v sestavu M-Velepiskrbe.

Delegati so na koncu sklepali še o poročilih in priporočilih dveh komisij. Ena je predlagala sistem, ki bo dopolnil računalniško opremo SOZD, druga pa je poročala o položaju pri investiciji Mercator-Hotelov-gostinstva v občini Hrastnik. Na zadnjo temo se bodo delegati delavskega sveta povrnili na letošnjem zadnjem zasedanju, ki bo 26. decembra 1979, ko bodo odločali o sprejemanju plana dela SOZD Mercator za leto 1980. in ko bo tudi tradicionalni novoletni sprejem pri generalnem direktorju.

Predsednica Jasna Žagar se je ob koncu zasedanja v imenu delavskega sveta zahvalila tovarni Embi za gostoljubje, ki je bilo s strani Embe izkazovano ves čas delovanja samoupravnih in družbeno političnih organov SOZD, ne samo kot nudenje prostora, temveč tudi v obliki postrežbe, ne da bi kadarkoli postavljali vprašanje stroškov.

Petero od šesterice nagrajencev sindikalne organizacije v tozdu Hladilnica Ljubljana pred praznikom Republike. Foto Jaro Novak.

Priznanja ob delovnih jubilejih

Matjaž Marinček

Nagrajena pripadnost

V delovni organizaciji M-Sadje zelenjava trije delavci združujejo delo že 30 let, 33 jih je, ki so v DO že 20 ali več let in kar 102 delavca 10 ali več let.

Prvič, odkar delovna organizacija obstaja, so na podelitvi nagrad in priznanj za delovne jubileje ter za prizadevno ter uspešno delo - bila je 22. novembra v prostorih hotela Ilirija v

Ljubljani - lahko nagradili tri člane kolektiva za 30-letno pripadnost. Njim in ostalim, ki so že slavili delovne jubileje, se je tokrat pridružilo še 17 delavcev z 20-letnim in 8 z 10-letnim stažem v delovni organizaciji. Podeljene so bile tudi zlate značke in plakete Mercatorja, prejete na proslavi ob 30-letnici Mercatorja.

Jubilantom čestitamo!

Zbranim krajanom je novo trgovsko hišo in dejavnost delovne organizacije Mercator-Zarje v Ormožu predstavila direktorica Zarje, Anica Lukaček. Foto Matjaž Marinček.

Nova blagovnica v Središču

Matjaž Marinček

Preko 1000 ljudi na otvoritvi

V krajevni skupnosti Središče ob Dravi je doslej prišlo le 0,14 kvadratnega metra prodajnih površin na prebivalca, čeprav je ta KS v ormoški občini druga gospodarsko najmočnejša, takoj za Ormožem. Trgovska oskrba se je odvijala v najetih poslovnih prostorih in je bila neustrezno razdrobljena. Dolgoletna in upravičena želja Središčanov so bili novi, sodobni trgovski prostori, saj so bili prisiljeni v sosednjih trgovskih središčih kupovati vse, česar jim domači trgovci niso mogli ponuditi. Nič čudnega torej, da se je ormoška Mercator-Zarja odločila takemu stanju napraviti konec.

Nova trgovska hiša, ki so jo na veliko veselje več kot tisoč prisotnih krajanov svečano odprli v soboto, 24. novembra, ima okrog 1500 kvadratnih metrov tako imenovanih bruto površin, koristnih površin pa je za približno 300 kv. metrov manj. Samopostrežna prodajalna z mesnico in bifejem v pritličju meri 350 kv. metrov, oddelek z električnim repromaterialom 240 kv. metrov, tekstil je na prodaj v nadstropju na 140 kv. metrih, pohištvo, bela tehnika, akustika, čevlji, galanterija, šolske potrebščine, kozmetika in porcelan pa na 420 kv. metrih. Da bo kupcem vse to na voljo, bo skrbelo 35 kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev.

Pri gradnji, ki jo je junija lani

pričelo GIP Ograd iz Ormoža, je nagajala podtalna voda, bile so težave s kanalizacijo in mikrolokacijo, pa tudi težave, ki jih povzroča pregreta investicijska konjunktura. Predračunska vrednost investicije je bila 30.000.000 din. Od tega je dala 60% kredita mariborska Kreditna banka, ki je v pritličju stavbe odprla tudi nove poslovne prostore, 10% je prispevala Gospodarska banka Ljubljana, 30% pa je bilo združenih in lastnih sredstev.

Poudariti velja, da je tudi ta objekt, kot številne druge Mercatorjeve, projektirala TOZD Investa (M-Velepreskrba). Trgovska hiša je funkcionalna, ima zelo dobro lego, arhitekturna izvedba je skladna, notranjost pa je sodobno in estetsko opremljena. Zelo korist-

nih bo tudi 40 parkirnih prostorov, ki so tik ob njej.

Krajevna skupnost Središče ob Dravi šteje okrog 2300 prebivalcev v samem Središču, Obrežu, Grabah, Šalovcih in Godenincih. Nova blagovnica bo s pestro ponudbo in s posluhom zaposlenih za potrebe potrošnikov privabila kupce ne le iz te krajevne skupnosti, temveč tudi iz širšega področja.

Na otvoritvi, s katero so obenem počastili Dan republike in 20-letnico delovne organizacije, so govorili Anica Lukaček, direktorica Mercator-Zarje, Miran Goslar, generalni direktor SOZD Mercator, predstavnik ormoške občine in Kreditne banke Maribor, sodelavala pa sta tudi domača godba na pihala in folklorni zborček.

Malokdaj zaidemo mednje

Nada Rihtar – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Okrepčevalnica na ljubljanskih Žalah – Navju

Novost, da v sklopu pokopaliških objektov najdete tudi bife oziroma okrepčevalnico, je po mnenju nekaterih neumestna in nespametna. Na ljubljanskih Žalah ima ta lokal v najemu TOZD Ilirija. Prometa ni, zato so sodelovanje odpovedali. Vendar bi se nekaj problemov dalo urediti in računica le ne bi bila tako negospodarna.

V okrepčevalnici je zaposlen Ivan Žulj, dolgoletni gostinski delavec, ki se je odločil, da delo v hrupnih gostilnah in restavracijah zamenja za delo v lokalu, kamor zahajajo bolj redki in bolj tihi gosti.

V TOZD Ilirija je zaposlen 7 let. Gostinski poklic ga je mikal že od mladih let, po sili razmer pa se je izučil za peka. Vendar je želja ostala in pozneje si je ob delu pridobil kvalifikacijo za gostinskega delavca.

Tovariš Žulj je zgovoren človek, zato ga ni bilo treba dosti spraševati – kar sam je pripovedoval:

»Čeravno je v gostinstvu delo težko – človek je veliko na nogah, dosti hodi in ostaja v službi tudi pozno v noč – me je to delo vedno privlačilo, predvsem zato, ker imam veliko opraviti z ljudmi. Rad imam stik z njimi, sem vesele narave in kar dolgočas bi mi bilo brez njih.«

V sedmih letih dela pri Iliriji je stregel v več njenih poslovnih enotah – od hotela in motela, do gostiln. Povsod se je lepo počutil in vedno je znal pravilno ravnati z ljudmi – tudi z nadležnimi gosti, ki so pregloboko pogledali v kozarec.

Kaj pa ga je vodilo, da je iz hrupnega in veselega kroga ljudi zašel v lokalček, kjer je vseskozi prisotna bolečina in žalost ljudi, ki se pridejo vanj okrepčat?

»Sčasoma se naveličate hrupa in si zaželite miru, pa sem se odločil za ta lokal, čeprav sem prvi teden mislil, da ne bom vzdržal. Pred menoj sta tu delala dva sodelavca, pa sta odšla, ker jima ni ugajal niti delovni čas, še manj pa okolje.

Sprva sem bil zelo potr, ko sem tod opazoval pogrebne sprevede, potem pa je prizadetost nekoliko popustila in vse manj razmišljam o teh stvareh.«

Kaj menite o umestnosti okrepčevalnice na takšnem mestu?

»V tem ne vidim nič nepotrebne ali celo nesmiselnega. Takš-

no mnenje imajo tudi obiskovalci. Marsikomu po čakanju na pogreb in po pogrebnih svečanostih prija kavica, morda šilce žganja, če je prezebel. O pijančevanju tu ni sledu.

Semkaj zahajajo večinoma ljudje iz drugih krajev Slovenije, ki prihajajo na pogrebe. Preden odidejo s pogreba, se tu pri meni nekoliko okrepčajo. Nekateri sordniki se mogoče že dolgo niso videli, pa se še malo pogovorijo in zatem odidejo. Gostje se tu zadržujejo zelo kratek čas, le če je vreme slabo, mogoče kakšno minuto več.«

Gostov je premalo!

Prometa je malo. Okoli 1000 do 1500 din dnevno, pri čemer so cene dokaj visoke. Edina izjema je bil Dan mrtvih, ko je bil promet desetkrat večji. Lokal dela z izgubo, zato je TOZD Ilirija za prihodnje leto odpovedala sodelovanje.

Ivan Žulj, ki v lokalu skrbi za vse – od nabave, prodaje, do pranja kozarcev in skodelic ter čiščenja tal in sanitarij (za kar prejema mesečno okoli 6100 dinarjev), je pripovedoval:

»Promet je sila majhen. Lokal ni rentabilen, vendar bi se dalo še kaj ukreniti. Ljudje ne vedo, da lokal sploh obstaja. Že sama lokacija je skrita, po drugi strani pa ni nikjer opozorilne table. Pa še nekaj moti: stropnice do lokala so v temi, nerazsvetljene. Komunalno podjetje Žale si prizadeva, da bi nas z nekaterimi ugodnostmi obdržalo, vendar bo o tem sklepal naš delavski svet.

Rad pa bi ob tem povedal še tole: tu sem izgubil stik s svojo temeljno organizacijo. Imam občutek, da so se premalo brigali zame, za moje delo in probleme v tem lokalu. Prej sem aktivno delal v delavskem svetu, sindikatu in samoupravni delavski kontroli, sedaj pa ne morem, ker imam tu delavnik od 11. do 18. ure; pridem pa že prej, da vse pripravim, ko se pričnejo pogrebi.

Mogoče se bo zgodilo, da bomo lokal obdržali. Če bomo deležni kakšnih ugodnosti, vendar mora TOZD v prihodnje več sodelovati pri urejanju malenkosti, ki bi verjetno pripomogle k večjemu prometu. Sam se trudim, da goste postrežem dostojno, kot se temu vdušju spodobijo; kako jih privabiti sem, pa je stvar drugih.

Ne družite se z menoj! Nevarno je – pošten sem.

Samoupravni sporazum smo podpisali. Preostane nam še iskanje načina, kako ga kršiti.

Simon Bošnjakov

Pred blagajno oddelka s šolskimi potrebščinami in galanterijo je takoj po otvoritvi blagovnice nastala nepopisna gneča. Foto Matjaž Marinček.

Naj se predstavimo – Naj se predstavimo

Miljanka Lipovšek – Konditor

Problemi z okusom po sladkem

Ob imenu »Konditor« se skoraj vsakdo spomni na okusne torte, kremšnite, piškote in druge slaščice ter peciva. Res je osnovna dejavnost M-Konditorja proizvodnja peciva in slaščic, vendar imamo, kljub temu, da nas je le 160 zaposlenih, tudi dve stranski dejavnosti – trgovino in gostinstvo, ki sta za nas tudi pomembni.

Naša proizvodnja je pravzaprav še bolj obrtnega tipa: res težko si je predstavljati, da bi stroj naredil torto. Mojo trditev dokazuje tudi dejstvo, da se odvija proizvodnja v treh obratih: v Čopovi ulici, kjer izdelujemo torte, kremšnite in drugo mehko pecivo, v Bohoričevi, kjer dnevno izdelamo tudi do 7000 krofov in na Zaloški, kjer se pečejo znane velike žemlje, makovke in štrukliji.

Poleg proizvodnje imamo, kot sem že omenila, tudi trgovino in gostinstvo. Skoraj vsem Ljubljancem so znane naše slaščičarne Kekec, Mojca, Snežinka, Tinka, Grad, Slaščičarna, snack bar na Trgu OF in naša najnovejša slaščičarna, kavarna in snack bar v Čopovi ulici, kjer lahko gost dobi poleg slaščic tudi pizzo, jedi na žaru in še kaj.

To je slika naše delovne organizacije vendar le zunanja – formalna. Rada bi jo opisala še nekoliko drugače, bolj kot naš drugi dom, v katerem prebijemo pol življenja, ki nam dela s svojimi problemi sive lase, v katerega vlagamo svoj denar in svoje upe, da bomo čez nekaj let lažje delali.

Vendar tak opis ni ravno enostaven. Toliko bi se dalo napisati, da kar ne vem, s katerega konca bi pričela. Ali s problemi, ki jih je tudi drugod dovolj? Najbolje, da začnem pri veselih novicah – teh ni nikoli preveč!

Novembra je pričel obratovati naš prenovljen in posodobljen obrat v Gradišču 17. Čeprav smo šele v poizkusni proizvodnji, dela pa tudi samo ena izmena, se delo tega obrata že pozna v večji ponudbi na tržišču.

Naša velika želja pa je, da bi do konca leta obrat pričel polno delati in to v dveh izmenah. To je še posebno pomembno zato, ker načrtujemo v januarju 1980 pričetek adaptacije poslovalnice na Trgu OF, kar bo pomenilo izpad dohodka v višini milijarde starih dinarjev, kar moramo seveda čim bolj ublažiti.

Seveda pa se tako mi kot večina drugih organizacij srečujemo pri realizaciji naših želja s številnimi problemi. Naš največji problem so vsekakor kadri. Pekov in slaščičarjev, ki edini ustrezajo za delo v naši proizvodnji, že skoraj ni več.

Mladi se vedno redkeje odločajo za ta poklica, ki imata kljub temu, da sta zanimiva, tudi svoje slabe strani. Kruh in slaščice se pač morajo peči ponoči, da so zjutraj omamno sveži kupcu na voljo.

Kljub temu, da si pri nas zelo prizadevamo, da ne bi imeli nočnega dela, pa mora mešalec testa že ob 3.30 mesiti testo, da vsaj prve količine izdelkov pridejo v trgovino zjutraj. Ravno zaradi teh problemov še ne vemo, ali bo druga

izmena v Gradišču 1. decembra že redno stekla ali ne.

Ko govorim o naših željah boste kaj kmalu ugotovili, da nismo ravno skromni. V prihodnjem srednjeročnem obdobju bi želeli adaptirati večino naših slaščičarn, naša največja želja pa je sezidati novo »tovarno«. Tu bi imeli nove upravne prostore, kar bi rešilo problem lokacije naših strokovnih služb, ki so sedaj ločene na dveh koncih v Ljubljani, želeli pa bi tudi preiti na bolj avtomatizirano proizvodnjo, ki bi vsaj do neke mere rešila problem strokovnih kadrov, ki jih skoraj ni več.

Res, naše želje so velike, vendar bomo le na ta način lahko tudi v prihodnje tako uspešni, kot smo bili doslej. Tako se lahko pohvalimo z ne ravno zanemarljivim uspehom: ob devetmesečnem obračunu smo bili, v primerjavi z ostalimi organizacijami naše stroke, najbolj uspešni od vseh.

Naj bo dovolj za tokrat. Preveč je problemov, vprašanj in dilem, ki živijo z nami, da bi jih lahko napisala v enem sestavku. Pravzaprav pa je bila moja želja le, da predstavim našo organizacijo ostalim v sodu. Upam, da se bomo še kdaj srečali, vendar tokrat raje v slaščičarni Kekec ali Mojca, če vam je tako ljubše – ali pa v katerikoli drugi. Pridite, ne bo vam žal.

Manekeni so prikazali modele v slogi ritmične gimnastike. Foto Bojan Rode, Ptuj.

Reklama na Ptuj

Kristina Antolič – MIP – TOZD Maloprodaja, Ptuj

Uspela modna revija

Z namenom, da bi kupce seznanili z modnimi novostmi, smo se v TOZD Maloprodaja tudi letos odločili za MODNO REVIO JESEN-ZIMA '79, ki je bila 19. oktobra v športni dvorani Mladika v Ptuj.

Revija je postala za Ptujčane že tradicionalna; tudi tokrat je bila pod vodstvom modne kreatorke Pavle Mavrin iz Maribora. Manekeni so modele prikazali ob zvokih priljubljene glasbe ob spremljavi light-showa in v slogu ritmične gimnastike.

V odmoru sta gledalce zabavala priznani pantomimik Andres Valdes iz Ljubljane in virtuoza na elektronski harmoniki Željko Cener iz Maribora. Spored je napovedal napovedovalec Radia Ptuj Marjan Šneberger.

Vsi modeli, ki so bili prikazani na modni reviji, so bili izdelki naših dobaviteljev TOZD Zaščita iz

Kidričevega. Med drugim smo na revijo povabili tudi predstavnike naših dobaviteljev oziroma dobavitelje same.

To, kako so bili gledalci zadovoljni s prireditvijo, so naši prodajalci opazili že drugi dan po prireditvi, ko so v prodajalnah že zahtevali prav takšne modele, kot so bili na reviji prikazani. Strankam so želje izpolnili, saj je moč kupiti v vseh naših tekstilnih prodajalnah vse modele.

Ob spoznanju, da je bila modna revija jesen-zima '79 zares uspešna, bomo v M-Izbira Panonija, TOZD Maloprodaja to tradicijo še nadaljevali.

Pohvala delavcem gostilne »Nebesa«

Ela Kovač – M-Rudar

Dober glas seže v deveto vas

Večkrat slišimo kritične pripombe na račun gostinskih delavcev, ki so včasih tudi upravičene.

Tokrat bi radi bralcem posredovali pohvalo, ki jo je bil kolektiv gostilne »Nebesa« (M-Rudar Idrija, TOZD Javornik) deležen ob obisku članov ZZB iz Vrhnike.

Pohvala naj bo obenem tudi spodbuda ostalim našim gostinskim delavcem, ki se v podobnem položaju, kot je spodaj opisani, ne znajo dobro organizirati in napravijo na slučajnega obiskovalca slab vtis.

Pohvala

V soboto 22. 9. 1979 je 42 članov ZZB z Vrhnike obiskalo vaše gostišče »Nebesa«. Ta obisk v programu izleta Sap Viator iz Ljubljane ni bil predviden in zato tudi rezervacija kosil ni bila vnaprej javljena. Kljub temu, da smo v restavraciji bili nejavljeni, smo bili izredno hitro in kvalitetno postreženi. Kosilo je bilo odlično pripravljeno. Vsi gostje smo bili s postrežbo in kosilom zelo zadovoljni.

Ker se kaj takega v drugih naših gostiščih zelo redko primeri, menim, da je treba vaše delavce, natakara Milana Šterna, kuharici Marjetko Vidmarjevo in Jožico

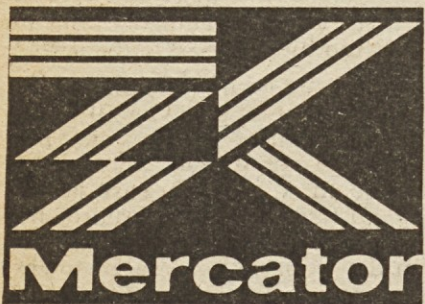
Bravčevo, še posebno pohvaliti in jih dati kot vzor mnogim našim kuharjem in natakarjem.

V vašo restavracijo »Nebesa« se bomo vsi še radi vrnili, priporočili pa jo bomo tudi znancem in prijateljem.

Želim vam še veliko delovnih uspehov! S tovariškimi pozdravi! Posnemanja vredno!

Vodič izleta: Heraj Jelka, Gaberje 4, Dobrova pri Ljubljani

V lepšo bodočnost se najlaže pride z lepimi nogami.

Za pomanjkanje mleka so krive krave. Kaj pa biki?!

Novo iz M-Contala u Beogradu

Djurica Sremac – M-Contal, enota Beograd

Nove poslovne prostorije

Kad jedan mali kolektiv od desetinu ljudi za pet godina preraste u kolektiv sa četrdesetak zaposlenih, onda je to uspeh, a ako pri tom još od sopstvenih sredstava kupuje novu poslovnu prostoriju, onda je uspeh dostojan priznanja.

Upravo ova dva razloga su nas navela da kroz razgovor sa direktorom predstavništva OOUR Conimex u Beogradu i nevezanu diskusiju sa radnicima u predstavništvu pokušamo da otkrijemo šta je to što je omogućilo ovakav poslovni uspeh ovog vrednog kolektiva.

»Pre svega stalno i ogromno zalaganje svih zaposlenih«, kaže direktor Zagorac, »a zatim još i orijentacija na onu robu koja je tražena na našem i stranom tržištu a po svojim osobinama je potpuno konkurentna u odnosu na ostale ponuđače. Mi u našem predstavništvu imamo odeljenja Uvoz-Izvoz, široke potrošnje i Birotehnike, koja sva uspešno posluju, što je preduslov za napredak. Struktura zaposlenih je na strani komercijalista, što u odnosu na našu poslovnu orijentaciju znači na strani onih koji stvaraju dohodak. Ne smemo preterivati u isticanju našeg zalaganja ali smatram da ljudski faktor koji je osnova za svaku poslovnu aktivnost, kod nas nije zatajio.«

No vratimo se poslovnim prostorima. OOUR Conimex, koji poseduje već poslovne prostorije u ulicama Majke Jevrosime i 10 avijatičara, treba do kraja ovog meseca da useli i nove poslovne prostorije u ulici Save Kovačevića. Mogućnost da se čitav poslovni prostor objedini nije postojala, ali i ovakvo rešenje stvara dobre uslove za razvoj svih odeljenja. Time svi problemi u pogledu poslovnih prostorija još nisu rešeni jer se dosta oseća nedostatak skladišnog prostora u Beogradu a i sadašnji glavni magacin u Pančevu dosta povećava manipulativne troškove, tako da bi i rešenje ovog pro-

blema svakako bio i jedan od narednih zadataka.

Što se ostalog tiče možemo istaći da OOUR Conimex svoje stambene probleme, što je glavna tema svih kolektiva, rešava kreditiranjem i to iznosima koji su dovoljni da omoguće dobro rešenje ovog problema i možemo istaći da nekih većih problema na tom polju nema.

Trenutno se u predstavništvu, a što su i zaključci predsedništva CK SKJ, vode diskusije oko dalje nadgradnje sistema nagrađivanja prema radu i rezultatima rada, a u okviru daljeg sprovođenja ZUR.

Mišljenja smo da će i ta akcija kao i mnoge dosada ovaj kolektiv uspešno usmeriti na još bolje rezultate i mi im želimo uspeh.

Pogled na zgradu u Beogradu sa novim Conimexovim prostorijama u mezaninu. Foto Sremac.

Poslovil se je dolgoletni urednik »M«

Nada Rihtar – predsednica uredniškega odbora

Hvala vam, tovariš Marjan Pogačnik

Pred dvema mesecema je odšel v zasluženi pokoj dolgoletni glavni in odgovorni urednik našega glasila, tovariš Marjan Pogačnik. Še več, bil je eden od pobudnikov za izdajanje časopisa Mercator, njegov zvesti sodelavec in, s kratko prekinitev, član uredniškega odbora. Veliko zaslug ima tudi pri organiziranju centra za obveščanje SOZD.

Z delom pri glasilu je pričel že na začetku, pred šestnajstimi leti, ko je bilo tovrstnih časopisov še malo. Bil je brez izkušenj, vendar pa z voljo, da glasilo postane aktualni spremljevalec in spodbujevalec gospodarskega in samoupravnega življenja Mercatorja.

Njegova uredniška politika je bila usmerjena v to, da glasilo beleži čim več dogodkov iz življenja kolektiva, da se iz njega vidi naše gospodarjenje, delo samoupravnih organov in aktivnost družbenopolitičnih organizacij. Ni pozabil tudi na posameznika, na vzgojo delavca in samoupravljalca, na gojitev pripadnosti svojemu kolektivu, na utrjevanje medsebojnih odnosov.

V vlogi urednika se je dobro

znašel, le da mu je to delo jemalo veliko prostega časa. Glasilo je tudi bogatilo s številnimi prispevki s področja kadrovskih in splošnih zadev, ki jih je kot direktor splošnega sektorja zelo dobro poznal.

Kot član uredniškega odbora je znal biti kritičen in dosleden pri uresničevanju vsebinske zasnove glasila.

Njegov delež pri razvoju obveščanja in časopisa Mercator kot sredstva za to, je ogromen. Časopis Mercator je tudi po njegovi zaslugi ogledalo dela in življenja SOZD Mercator in kronika našega razvoja.

Za ves trud in požrtvovalnost se mu toplo zahvaljujemo z željami, da zdrav in zadovoljen uživa v pokoju.

Daniele Nanut – študent iz zamejstva na praksi pri nas

Jože Rozman

»Spoznavam vaš ekonomski in politični sistem«

»Žal mi je, ker ne znam dobro govoriti slovensko, ne znam niti povedati vsega kar želim«, mi je takrat, ko sva se pogovarjala, povedal **Daniele Nanut**, študent ekonomije, doma iz italijanske Gorice, ki je že skoraj dva meseca na praksi v nekaterih Mercatorjevih delovnih organizacijah in sektorjih delovne skupnosti sozda Mercator.

»Tu imam zelo prijetne sogovornike, od katerih se veliko naučim, saj imajo veliko potrpljenja z menoj. Hodil sem v italijanske šole, saj nisem znal slovensko. Živel sem večinoma z mamom, ki je Furlanka. Z očetom smo sicer govorili slovensko, vendar smo ga zaradi obilice dela le redko videli. Sedaj sicer še ni prepozno, da se naučim slovenščine, ni pa dobro, da je ne znam«, je še pristavil Danilo Nanut v slovenščini, kjer je bil kakšen sklon ali predlog sicer narobe

Naj kar takoj povemo, da je oče, Rudi Nanut, zaveden Slovenec in velik vinski trgovec iz goriškega predmestja Standraž. Bil je v partizanih od leta 1943, v 13. proletarski brigadi, po vojni je živel v Kopru, leta 1950 pa se je vrnil domov in začel s trgovino. Sedaj je ugleden vinski trgovec, prodaja italijanska briška vina, in hkrati edini uvoznik radenske mineralne vode in piva Union za vso Italijo. Delovna organizacija M-Slovenija sadije, tozdr Maloobmejni promet, ki je edini izvoznik obeh pijač v Italijo, s podjetjem Nanut tako sodeluje že vrsto let.

Očetova želja je, da bi se maljši sin Danilo, ki je sicer študent drugega letnika ekonomske fakultete v Trstu, naučil slovenščine, saj bo potem, ko bo končal šolanje, prevzel posle doma. Znati tuje jezike pa pri takem delu ni nikoli odveč. V srednji šoli se je naučil nemščine, na fakulteti pa se uči še angleščino in španščino. In tudi naš ekonomski in politični sistem bi rad spoznal, saj mu bo to gotovo koristilo pri stikih s slovenskimi partnerji.

Najprej je bil na praksi v delovni organizaciji M-Rožnik, potem v M-Interni banki in M-Turistu, nato pa v Delovni skupnosti sozda Mercator, kjer je najprej spoznal delo v sektorju za avtomatsko obdelavo podatkov. Potem je obiskal še komercialni sektor in studio za ekonomsko propagando. Do konca leta bo šel še v pivovarno Union in delovno organizacijo M-Slovenija-sadije, po novem letu pa še v Radence.

»Nekaj sem se že naučil in ob tem, kar vem dosedaj lahko rečem, da vaš sistem niti ni tako zelo drugačen od našega. Pri nas je pač vse v zasebnih rokah in od tu izvirajo vse razlike. Vaše industrije pa še ne poznam dobro«, je še povedal Danilo Nanut, ki ga je očarala stara Ljubljana ter prijazni in srčni ljudje pri nas.

Daniele Nanut: »Rad bi znal slovensko...«

postavljen, vendar ob dobrem in tekočem izražanju bi človek komaj pomislil, da se slovenščine uči še le dober mesec.

nje je še delikatesa, ki pa pravzaprav ne ustreza več svojemu imenu. Prav zato se bo ta prodajalna selila v novo blagovno hišo in tudi dobila večjo prodajno površino.

Tako smo na koncu te oranžne ulice, kjer smo obiskali trgovine, ki sodijo v M-STP Hrastnik. Naj omenim še, da imajo nekaj prodajalnih tudi v Dolu pri Hrastniku, ki krajane oskrbujejo s prehrabnim blagom, tekstilom in galanterijo, železnino, v manjši specializirani trgovini pa ponujajo kruh in slaščice.

Zapisal sem, da smo na koncu Mercatorjeve ulice v Hrastniku. Vendar se za hip še enkrat spreholdimo po njej. Tokrat bomo poku-

Mercatorjeva ulica • Mercatorjeva ulica • Mercatorjeva

Mile Bitenc

Več ulic v eni

Tokrat smo šli v Zasavje. Dobrih šestdeset kilometrov iz Ljubljane in po dobri uri vožnje te lepa asfaltna cesta pripelje v Hrastnik. Ozko dolino ob Savi »reže« cesta, ki smo jo preimenovali v Mercatorjevo ulico. Obiskali smo trgovine, bifeje in gostilne, ki so v upravljanju dveh naših organizacij združenega dela: M-STP Hrastnik in M-Hoteli gostinstvo, TOZD Jelka.

Večji del hrastniškega Mercatorja so seveda prodajalne M-STP. Mimogrede povedano: njihov predmet poslovanja je trgovina na drobno in debelo. Vseh osemnajst prodajalnih in grosistično skladišče je v mejah občine Hrastnik. Zaposlujejo 140 delavcev; v kolektivu je kar 70 odstotkov žena in tako kot drugje v trgovini, se tudi tu srečujejo s precejšnjo fluktuacijo delovne sile.

Pa dovolj o tem, kajti današnji obisk v Hrastniku sem namenil vsaj skromni predstavitvi prodajalnih. Hrastniška Mercatorjeva ulica se skozi kraj vleče kot jara kača in ima celo več imen; teče od železniške postaje na začetku mesta pa do rudniškega predela na drugi strani. Spodnji del je tako imenovana industrijska cona, zgornji, novi del pa prav zdaj postopoma raste in v nekaj letih bo Log pravi center Hrastnika.

Stopimo v prvo prodajalno. To je **samopostrežna trgovina pri steklarni**, ki je bila zgrajena pred trinajstimi leti. Oskrbuje pretežno del prebivalstva v spodnjem delu Hrastnika in je po prometu zelo uspešna. V sami prodajalni je urejena še mesnica za klasično prodajo mesa. Naj dodam še to, da se zaradi dobre izbire blaga tu nemalokrat oglašijo tudi kupci iz sosednjih Trbovelj.

Če vas bo pot slučajno pripeljala v Hrastnik, potem vsekakor stopite skozi vrata **prodajalne tekstila in stekla**. Če boste imeli le malo sreče in prišli pravi čas, boste pri nakupu steklenih predmetov prištedili lepe denarce – tu namreč prodajajo izdelke hrastniške steklarne po tovarniških cenah. Steklenina z malenkostnimi napakami pa ima cene še precej znižane. Prav tako založijo prodajne police večkrat tudi z manj vredno keramiko iz Liboj. Prav zaradi nizkih cen kupcev nikoli ne manjka.

Le čez cesto je treba in že smo na tržnici. Tu imajo v **naši prodajalni zelenjave** krajani gotovo najboljšo izbiro sadja in zelenjave. Seveda pa tudi pri njih, kot je pač tudi povsod drugje, včasih »zaškriplje« in potrošnik je tisti, ki je prikrajšan. Sadije-zelenjava iz Ljubljane je na nedavnem pogovoru zatrdila, da bo odslej ponudba in seveda dobava zadovoljiva in prvi rezultati pogovorov so že uspešni.

prodajnih površin, zlasti za prodajo železnine za široko potrošnjo, pa za prodajo gradbenega materiala, pohištva in seveda za dopolnitev asortimana pri drugih vrstah blaga.

V novi trgovski hiši bo pridobitev tudi specializirana delikatesna prodajalna. Tako bo resnično na enem mestu pod eno streho vse, kar želi potrošnik. S tem bo odziv kupne moči izven meje občine še manjši.

To so načrti, ki pa bodo v letu dni že uresničeni. Te dni bi namreč morali zasaditi prvo lopato in ob prazniku republike 1980 naj bi blagovnica – kar 2400 kvadratnih metrov prodajne površine bo imela – odprla vrata kupcem.

Za gradnjo blagovnice imajo v STP Hrastnik v rokah vse potrebne papirje, znana pa je tudi finančna konstrukcija te preko 5,6 milijard starih dinarjev vredne naložbe. S sredstvi bodo sodelovale Ljubljanska banka, temeljna banka Trbovlje, Mercator-Interna banka, sami bodo prispevali lastna sredstva tudi delavci M-STP, nekaj sredstev pa bodo prispevali izvajalci del.

V tem bodočem novem centru na trgu pa imajo tudi **Market – samopostrežno prodajalno**, ki pa je že zdaj pretresna za nakupe. Zato v naslednjih letih predvidevajo gradnjo nove samopostrežnice. V sestavi sedanje samopostrežbe pa je tudi bife, ki razen pijač in kave ponudi tudi razna jedila.

V neposredni bližini je prodajalna papirja in kozmetike. To je klasična prodajalna z živili, ki oskrbuje predvsem potrošnike s področja rudarske kolonije. Poleg

Prodajalne z železnino in gradbenim repromaterialom so vedno polne kupcev, ki računajo na to – še posebej pri Mercatorju – da bodo lahko kupili vse: od žebila do kopalne kadi. Foto: M. Marinček.

kali v lokale TOZD Jelka (M-Hoteli-gostinstvo).

Pri železniški postaji je **gostišče »Zasavje«**. Razen vseh vrst pijač poskrbijo tudi za hladna in topla jedila. V zimskih mesecih odprejo oddelek, ki je bolj kavarniškega tipa. Namenjen je tistim gostom, ki v prijetni družbi posedijo radi malo dlje, saj so običajna gostišča odprta do 22. ali 23. ure. To gostišče je dobro obiskano in je po prometu v TOZD na tretjem mestu.

Gostišče »Pod lipo« je podobno prejšnjemu. Razlika pa je v tem, da tu pripravljajo za dopoldanske in popoldanske malice tudi tople obroke. Cene toplih malic so sorazmerno nizke, saj se v poprečju gibljejo okrog 19 dinarjev. Precej malic kuhajo za nekatere delovne organizacije, ki lahko izbirajo med skorajda 30 različnimi jedmi in jedilni list sestavijo za mesec dni naprej. Še to: **gostišče »Pod lipo«** ima tudi nekaj prenočišč. Ker Hrastnik ni turistični kraj, tod prenočujejo predvsem poslovni gostje.

V naslednjem letu bodo v novem centru na trgu odprli večji in sodoben obrat družbene prehrane, kjer bodo za abonente pripravljali tudi kosila in večerje. Želijo pa, da v naslednjem obdobju tu zgradijo tudi hotel B kategorije.

Omeniti moramo še **gostišče Čeče**; ki ga zaradi svoje ugodne lege (znana planinska postojanka) priporočajo predvsem zaključnim družbam. V zadnjem času je bilo to gostišče na novo preurejeno. Zato je primerno za razne poroke in druge proslave. Vse gostinske usluge so po naročilu, ni pa treba posebej omenjati dobro kuhinjo.

Tako. To je vse, kar sem zabeležil ob Mercatorjevi ulici v Hrastniku. Morda jo poznate. In če ne, naj bo tole napotilo za obisk katerekoli izmed prodajalnih ali gostišč, ki nosijo na vratih nalepko z znakom oranžnega »M«.

27. gostinsko-turistični zbor letos v Ljubljani

Jože Rozman

Paša za oči in želodec

Od 5. do 7. novembra je bil v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču gostinsko-turistični zbor. Gostinski in turistični delavci so se prvič srečali pred 27. leti v Rogaški Slatini, potem na Bledu in Portorožu in ti kraji so si izmenoma sledili do pred nekaj leti, ko so vključili tudi Kranjsko goro, Postojno in letos prvič tudi Ljubljano. Iz sozda Mercator so se zbora udeležili tozdi Ilirija iz Ljubljane, Jelka iz Hrastnika in Sremič iz Krškega, vsi iz delovne organizacije Mercator-hoteli gostinstvo, tozdi Steklo (DO M-Velepšeskrba) in tozdi Conimex (DO M-Contal).

Kako so se odrezali natakari, kuharji in barmani iz hotela Ilirija in motela Tikveš.

Hotel Ilirija sodeluje na zborih že od leta 1964, prve vidne rezultate pa so njegovi delavci dosegli leta 1968 in naprej, saj je bila običajna bera sedem do osem medalj: letos so se odrezali slabše, medalji je dobil le barman Jože Kovač.

Osnovni namen zbora je srečanje slovenskih gostincev in turističnih delavcev, ki so se raztepli po vsem svetu, izmenjava izkušenj, prikaz izdelkov kuharskih in drugih gostinskih mojstrov potrošnikom in ne nazadnje strokovno in športno tekmovanje, kjer so se udeleženci zbora pomerili v streljanju z zračno puško, v odbojki, namiznem tenisu, kegljanju, šahu, malem nogometu, za zabavo pa še v valjenju sodčkov, hitrem jedenju špagetov in krofov ter hoji s pladnji in kozarci. Strokovno tekmovanje je obsegalo pripravo pogrinjkov, kosil in večerij, kulinarično in slaščičarsko razstavo ter mešanje pijač.

in **Franco Škripec**, natakari iz motela Tikveš, pripravila pogrinjek »srebrna poroka«.

Gostinci iz hrastniškega tozda Jelka pa so pokazali, kako bi postregli gosta, ki bi si zaželel kosilo v času kolin.

Mojstri kulinarične umetnosti, medalja za zasavske koline.

Sprehod po razstavnem prostoru bi še na smrt sitemu vzbudil tek, če ne pa vsaj željo, poskusiti sem in tja kakšno jed, odškrniti košček iz te ali one plošče, saj je bila že paša za oči tako bogata, da si jo naši želodci komaj lahko predstavljajo. Razstavljene jedi, od hladnih narezkov do slaščic, so marsikaterega obiskovalca zadržale dlje, kot si je sprva mislil, in če si je še mojster Ivačič pazljivo ogledoval razstavljene jedi, potem ni dvoma, da so jedi pripravili zares mojstri kuharske veščine.

Med njimi moramo omeniti Ne-

listi, ptičjimi jajci in potočnimi raki. Morda kot zanimivost, iz česa vsega je sestavljena taka jed, ki je namenjena za hladen bife: poleg ribje lastovice so potrebni še oslič, kalamari, skuše in škampi, jajca, kumarice, paprike, cvetača, paradižniki in špinata, koruzna polenta, maslo in pašteta iz tartufov.

Za pripravo plošče je Nedeljko Perić rabil približno štiri ure.

Žarko Fabjanič, kuhar iz hotela Ilirija se je med mojstri kuharice predstavil s »Turbanom«, kar je po angleško pečen rostbif s francosko solato, vse seveda primerno okrašeno.

Bistvena pri takih ploščah in jedeh za hladne narezke je skladnost in sestava jedi, komisija pa je ocenjevala tudi možnost priprave jedi ter seveda izgled, okus pa ne vemo zakaj, ne. Tako Adriani kot Turbanu je po mnenju njunih avtorjev manjkalo fines, drobnih okrasnih dodatkov, da bi dobila kakšno priznanje.

To pa je uspelo gostincem iz tozda Jelka, ki so letos prvič sodelo-

rančo in kandiranimi češnjami na nabodalcu ljubljanskega zmaja.

V tako imenovanem obveznem delu tekmovanja se ocenjuje pravilnost recepta in samo delo barmana, pri pripravi lastnega koktaila pa predvsem izvirnost. Jože Kovač je dobil zlato medaljo in nagrado občinstva za najboljši koktail.

S pripravo in mešanjem pijač se ukvarja že od leta 1968 naprej, ko je vstopil v sekcijo barmanov. Izpopolnjeval se je na tečajih doma in zunaj, najrajši pa pripravlja tako imenovane dolge pijače, to so blage pijače, ki se jih lahko bujno okraši.

Letošnjega tekmovanja barmanov se je udeležil tudi **Milan Kovač**, natakari iz motela Tikveš.

Kaj sta pokazala tozdi Steklo in Conimex?

Med tistimi, ki se zbora udeležujejo že dolga leta je tudi tozdi Ste-

Brezmejnost

V znameniti newyorški veleblagovnici »Macy's«, kjer je mogoče kupiti prav vse, so dobili pismo nekega kmetovalca iz Nebraske. Po pošti je naročil novo delovno obleko in pripisal: »Dajte mi dobro kvaliteto: rad bi jo nosil kaj dlje kot tisto, ki ste mi jo poslali nazadnje.« Po kartoteki kupcev so ugotovili, da so mu prejšnjo delovno obleko poslali leta 1956. Triindvajset let, pa se je že zgulila!

Za to mizo naj bi sedla srebrnoporočenca. Mizo sta pripravila Emil Železnikar in Franco Škripec.

kló, ki je razstavil steklarske izdelke iz Rogaške Slatine in Hrastnika, jedilni pribor, pladnje, najrazličnejšo posodo in nože Solingen iz Zahodne Nemčije, ki so jih začeli prodajati letos.

Gostinsko in pisarniško opremo je razstavil tozdi Conimex. Gostinci sicer rabijo mnogo več strojev in pripomočkov, kot smo jih lahko videli na razstavnem prostoru tozda Conimex, toda kaj, če se ne sme uvažati, domačih izdelkov pa sploh ni ali pa so neustrezni. O teh in podobnih težavah bomo več pisali v prihodnji številki, tokrat povejmo, da so si obiskovalci lahko ogledali mikrovalovne pečice Sharp iz Japonske, univerzalne kuhinjske stroje iz Vzhodne Nemčije, gostinske in trgovinske blagajne, tehtnice, stroje za narezke in pomivanje kozarcev in še kaj. Obiskovalcev je bilo dovolj, tako zasebnih gostincev kot tistih iz delovnih organizacij, pa tudi vsakdanjih potrošnikov ni manjkalo.

Morska lastovica z ribjo solato in dodatki.

Uspešen nastop tozda Sremič na gostinskem zboru v Ljubljani

TOZD Sremič, gostinstvo Krško že vrsto let aktivno in uspešno sodeluje na GTZ Slovenije. Na letošnjem zboru, ki je bil od 5. do 7. novembra v Ljubljani je TOZD Sremič dosegel pomemben uspeh na strokovnih razstavah, spretnostnih in športnih tekmovanjih.

Na kulinarični razstavi so naši kuharji razstavljali tri narodne jedi. **Simonšek Anica**, kuharica poslovne enote Restavracija Senovo, je razstavljala staro slovensko obredno jed, koledniško pojedino in slovenske potice.

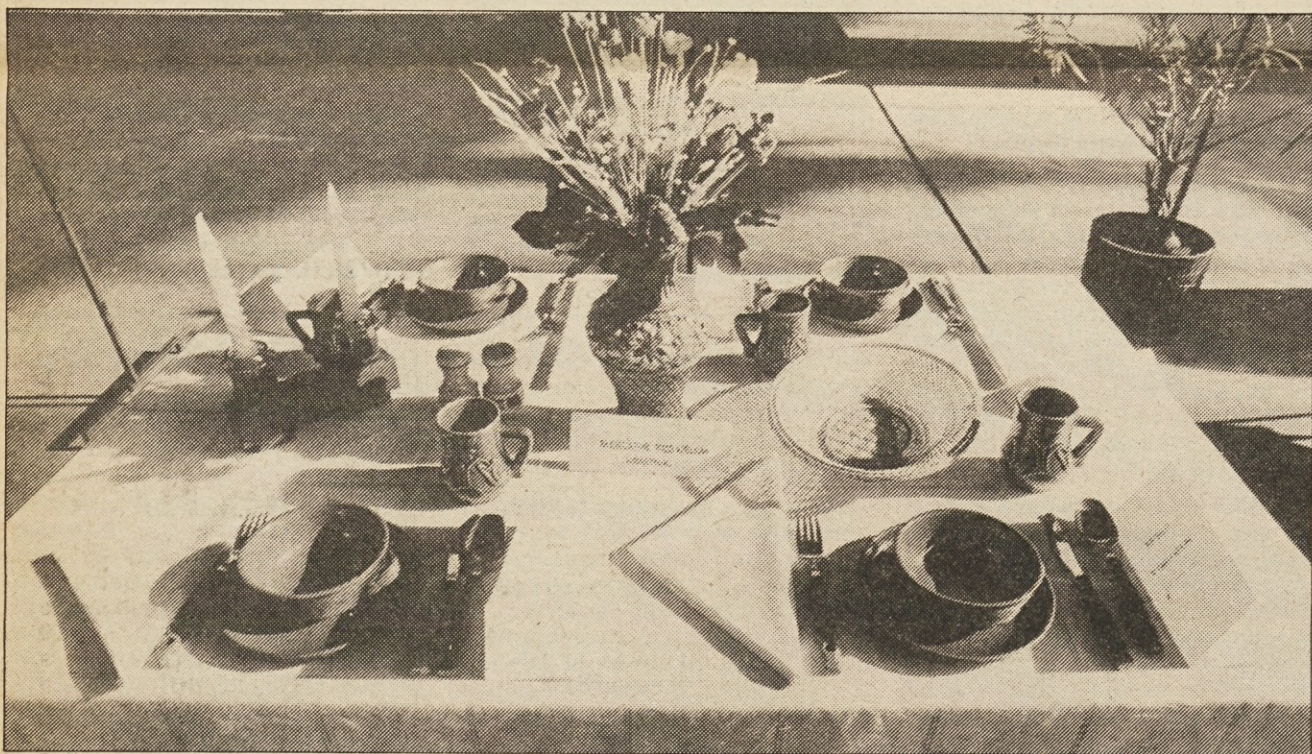
Vodja kuhinje v hotelu Sremič, **Colarič Štefka**, je razstavljala narodno jed kmečko godovanje, za katero je prejela zlato medaljo z diplomom. Nagradjeni izdelek je bil sestavljen iz naslednjih jedi: zabeljeni domači štruklji, obložena pečena kokoš, šarkelj, pletena štruca »šefan vina z domačo klobaso«. V pripravi nagrajenega izdelka so sodelovale še kuharice hotela Sremič, **Kerin Milena**, **Pavlič Marica** in **Bahčič Marija**.

Nagradjeni kulinarični izdelek je na jedilnem listu našega hotela. Prejeta zlata medalja je za naš tozdi prva, saj smo pred tem na gostinskih zborih v Portorožu, Bledu in Kranjski gori večkrat osvojili srebrna in bronasta odličja.

Izreden uspeh so dosegli naši natakari v spretnostnih tekmovanjih, v hitri hoji s pladnji in v teku s kozarci na ovirah. **Franc Jeler**, poslovodja Restavracije Senovo, je bil najhitrejši in najspretnější, ter je bil proglašen za najhitrejšega natakarija v Sloveniji. Prejel je posebno nagrado Ljubljanskega dnevnika – zlato značko in modri trak. Ta uspeh tov. Jelerja je že tretji, saj je bil pred tem že zmagovalac na GZ v Portorožu in Postojni. Natakarije hotela Sremič, **Edka Petrič** in **Vika Germ**, so dosegle 2. in 3. mesto v ženski konkurenci.

Pomembne uspehe so naši gostinci dosegli tudi na športnih tekmovanjih. Keglaška ekipa v sestavi Škafar Lojzu in Bibič Zdenka je dosegla v kegljanju 3. mesto in osvojila pokal v trajno last. Izreden uspeh so dosegle tudi strelke hotela Sremič; v ekipni uvrstitvi so se uvrstile na 3. mesto. Colner Justika je bila najuspešnejša med posameznicami in je kot zmagovalka prejela zlato medaljo.

Uspehi, doseženi na gostinskem zboru, so za naš TOZD spodbuda za nadaljnje delo, tako na strokovnem kot športnem področju.

Hrastniški gostinci iz Mercatorja takole pripravijo mizo za kosilo v času kolin.

Vse foto Jože Rozman.

Mojstri kuharice znajo takole oblikovati angleško pečen rostbif s francosko solato.

Priprava pogrinjkov

Tu se ocenjuje splošni izgled mize, sestava jedilnika in pravilna izbira pijač k temu, izvirnost jedilnika, pripravljenost mize, to je pravilna razporeditev krožnikov, pribora in kozarcev ter uporabnost pogrinjka v lastnem obratu po predhodnem naročilu.

Med 78. pogrinjki sta **Emil Železnikar**, natakari iz hotela Ilirija,

deljka Perića, vodjo kuhinje v hotelu Ilirija, ki je pripravil ploščo »Adriano«. Kot je sam povedal, si jo je sprva zamislil drugače, saj jo je želel narediti po maketi stadiona v Poljudu, imenoval pa jo je po morski medvedki Adriani, simbolu letošnjih sredozemskih iger.

Za osnovo je vzel ribo, morskoro lastovico, nadevano z ribjo solato, ploščo pa je okrasil s špinacnimi

vali na zboru, natančneje rečeno, kuharju **Mirku Seničarju** iz gostišča Marno, ki je dobil bronasto medaljo za jed »zasavske koline«.

Mladi, 18-letni kuhar, ki je letos končal gostinsko šolo v Zagorju, je pripravil krvavice, pečenice, jetrne klobase, pečeno prašičjo glavo in mrežno pečenko, ki ji Zasavci rečejo kar »pečka«.

Barman z medaljami

To je **Jože Kovač** iz hotela Ilirija, ki je med slovenskimi barmani pobral že veliko odličij. Na vseh gostinsko-turističnih zborih do sled je so namreč tekmovali tudi slovenski barmani. Letos so morali najprej med petdesetimi svetovno znanimi koktajli, katerih recept in priprava sta povsod po svetu natančno enaka, pred občinstvom pripraviti dvanajst, z žrebom izbranih koktailov, nato pa zmešati še napitek po svoji zamisli. Jože Kovač je zato zmešal koktail »Zmaj«, sestavljen iz tretjine ruma Havana klub, tretjine likerja iz pomarančnih lupin in tretjine pomarančnega soka, dveh barskih žlic granatine (to je aromatični dodatek) in nekaj šampanjca Radgonske penine, vse skupaj pa okrasil s poma-

Studio za ekonomsko propagando

Anton Kočevar

Lepši in enovitejši bomo

Združevanje v SOZD Mercator je prineslo niz pričakovanih uspehov in izboljšav – pa tudi težav; ena od slednjih je bil raznoliki videz naše maloprodajne mreže, pogojen z različnimi tradicijami organizacij, ki so se združevale v Mercator. Ena od izhodiščnih nalog studia za ekonomsko propagando je tudi skrb, kako v širši javnosti utrjevati zaupanje potrošnika v Mercatorjevo maloprodajno mrežo z enovito in okusno opremo izložb in prodajnih mest, to pa so označbe, nalepke in reklamni opozorilci.

Uresničitev še tako dobre zamisli ni preprosta, zato je bila delitev dela nujna. Več kot tisoč prodajnih mest z enega mesta ni mogoče nadzirati in opremljati. To bodo lahko storili le aranžerji v temeljnih organizacijah, enovitost pa je mogoče zagotoviti le z enega mesta – studia za EP. Studio je organizator in oblikovalec enotne opreme in hkrati realizator enotnih tiskanih materialov v sitotiskarski tehniki. Zaživetev in istočasno uresničitev pa je odvisna od hitrih komunikacij med studijem in aranžerji; da bi se o vsem tem dogovorili in izmenjali mnenja, je bil 7. novembra letos skupni sestanek delavcev studia in maloprodajne mreže, katerega se je udeležilo 25 delavcev. Poleg načina in rokov stalnih in občasnih komunikacij, so se udeleženci dogovorili tudi za konkretne akcije. Iz zapisa povzemamo nekaj teh dogovorov.

»Za poenotenje videza vse maloprodajne mreže v sozdu Mercator in skladno s členom 6 samoupravnega sporazuma o združitvi v Mercator bo kot prva večja skupna akcija ENOTNA dekoracija vseh prodajal in izložb v smislu predloga studia EP.

Ugotovljeno je, da so mnoge nalepke »M« in druge signacije obledele ali poškodovane. Tiskarna studia ima na zalogi nalepke in druge enotne signacije.

Hkrati z urejevanjem zimske, novoletne dekoracije naj se zamejnajo tudi vse obledele ali poškodovane nalepke »M«, katere bo studio naročnikom dal brezplačno.

(dogovora šte. 2 in 3)

Ko so ugotovili raznolikost označb, so se dogovorili »da bo enotni videz vseh prodajal se bolj očiten, bodo poslovalci in aranžerji uporabljali izključno signacije iz tiskarne studia za EP.

V prihodnjem letu in v bodoče sploh pričakujemo več propagandnih akcij v sredstvih javnega obveščanja za prodajo blaga v maloprodaji s posebnimi pogoji. Slogan, barva, tipika in čas bodo specifični za posamezno akcijo.

Srečanja upokoјencev

Letos tradicionalnega srečanja upokoјencev na enem samem kraju ne bo. Tako je sklenil koordinacijski odbor sindikata SOZD, hkrati pa priporočil vsem organizacijam sindikata, da v okviru tozdov ali delovnih organizacij – zavisi od homogenosti te ali one oblike oz. občutka, kaj je v resnici pomenil upokoјenemu delavcu kolektiv – priredijo ta srečanja pred Novim letom. Sindikat priporoča, naj bi ne delali velikih razlik med pogoščenimi oziroma obdarovanimi; tako naj bi bila zgornja meja pogostitve in obdaritve posameznika do vrednosti 1000 dinarjev.

Iz glasil naših organizacij

Center za obveščanje

»Naš gostinec«

Ko sem se pred kratkim mudil v Hrastniku, mi je mimogrede padla v oči nova številka glasila »Naš gostinec«, ki ga izdaja Mercator – Hoteli gostinstvo, TOZD Jelka Hrastnik. Zaprošil sem za izvod, ki ga žal v naš center za obveščanje niso poslali.

Naslovnica pove, da je to peta številka v letošnjem letu (izšla je 15. 11.), žal pa ne zasledimo imen tistih, ki ta »časopis« ustvarjajo. Že na naslovnici nas seznanjajo z vsebino. Tako v tej številki pišejo o uresničenju plana, ki ob izračunu vrednosti točke za obračun akontacij osebnih dohodkov, o problematiki in gibanju osebnih dohodkov, seznanjajo delavce s sprejetimi sklepi dela samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, ob koncu pa sledi še kadrovska poročila in prispevki dopisnikov, ki pa niso vsi podpisani.

Nekaj o osnovni organizaciji ZK v tozdu, ki je relativno mlad in šteje osem članov, piše njen sekretar Ludvik Vizovišek. Avtor posebej poudarja, da so člani premalo delavni, kar opažajo tudi pri delu OO ZSMS.

Zanimiv pa je tudi zelo »svež« sestavek nepodpisanega avtorja, ki govori o sodelovanju tozda Jelka na letošnjem gostinsko-turističnem zboru na gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Letos je kolektiv »Jelka« prvič sodeloval, pripravili pa so pogrinjek in kulinarčni izdelek »zasavske kolone«. Tušek Cvetko in Miro Seničar sta za svoje delo prejela bronasto kolajno.

Toliko na kratko iz vsebine tega časopisa. Prijetno pesmico iz zadnje strani pa smo prihranili za novoletno številko.

Hitra in cenejša gradnja

Montažne samopostrežnice

Mariborski Marles od lani naprej izdeluje pet vrst montažnih samopostrežnic v velikosti od 300 do 2000 kvadratnih metrov. Letos jih bodo naredili od 30 do 35.

Montažne samopostrežnice imajo več prednosti pred klasično grajenimi trgovinami. So za deset do dvajset odstotkov cenejše; gradijo jih na ključ, zato tudi cene veljajo na ključ, ne glede na podražitev gradbenega materiala. Montažno samopostrežnico zgradijo v treh mesecih; krajša gradnja pa je, kot vemo, vedno tudi cenejša. So zelo dobro toplotno izolirane, saj na primer 500 kvadratnih metrov velika montažna samopostrežnica porabi na leto 3500 litrov kurilnega olja, kar je za 40 do 50 odstotkov manj kot enako velika klasično grajena trgovina.

Montažne samopostrežnice imajo poleg prodajnega prostora še priročno skladišče, lastno kotlovnico, sanitarije in garderobe, večje pa tudi bife in ločen prostor za prodajo mesnih izdelkov.

Marles je nekaj takih samopostrežnih trgovin že postavil v okolici Maribora, zanje pa se zanimajo tudi drugje. Take trgovine so zlasti primerne za primestne sosseke, kjer ponavadi najbolj manjka trgovin.

Povzel: Jože Rozman

Pokušnja pijač

Ela Kovač – M-Rudar

Istra vino v Idriji

Predstavniki enega od naših dobaviteljev, Istra vino Rijeka, so želeli potrošnikom predstaviti kakovost svojih novih izdelkov. Zato so v hotelu »Nanos« (Mercator-Rudar, TOZD Javornik) organizirali degustacijo alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Velik odziv naših delavcev in občanov je potrdil kakovost teh izdelkov.

Foto Ela Kovač.

Plakat vabi

Vsako leto ob tem času pripravijo trgovinske delovne organizacije ponudbe blaga po znižanih cenah, tako imenovane »praznične nakupe«. V Mercatorjevih prodajalnah so potrošniki k tem nakupom vrsto let vabili enolični in nedomiseln plakati. Letos se je Mercatorjev Studio za ekonomsko propagando, natančneje njegov grafični oblikovalec, Janez Selan, odločil ponudbo vsaj po grafični plati popestriti. Ličen plakat z obiljujočim se fantkom kar mami k nakupu dobrot po znižanih cenah. Bo odslej še več takšnih »korakov naprej«?

Foto: Mile Bitenc

Trgovina včeraj, danes, jutri

Jože Rozman

Učenci Šolskega centra za blagovni promet

V nekaj nadaljevanjih želimo pogledati pod površino vsakdanjih resnic in fraz, ki jih uporabljamo, kadar govorimo o težavah trgovine na splošno, zlasti pa o težavah z zaposlenimi, ki iz trgovine kar naprej odhajajo. Članki nimajo namena dati ali oblikovati kakršnihkoli rešitev, pač pa želijo en sam problem osvetliti z več zornih kotov in s tem morda spodbuditi prizadete k razmišljanju ali celo k polemiki, ki bo upoštevala tudi drugo plat medalje.

Dodoči zaposleni v trgovini so danes še učenci pri teoretičnem ali praktičnem pouku. Že pri njih se kažejo silnice, ki bodo čez nekaj let oblikovale osebnost, ki bo zadovoljna ali nezadovoljna s svojim poklicem in družbenim položajem. Prav zato smo se najprej posvetili njim.

Šolski center za blagovni promet

V veliki zgradbi na Poljanski cesti 28 domujejo trije samostojni šolski centri, tri delovne organizacije. To so Šolski center za blagovni promet, ki je tudi gospodar hiše in mu bomo v tem zapisu posvetili vso pozornost, potem sta tu še Gostinski šolski center in Šolski center za vzgojo pisarniških kadrov. Šolski center za blagovni promet ima štiri šole: za mladino triletno šolo za prodajalce in štiri-letno aranžersko šolo, za odrasle pa dveletno poslovodsko in komercialno šolo. Letos se je vpisalo v posamezne šole naslednje število učencev:

	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik
šola za prodajalce	884	676	655	
aranžerska šola	44	21	21	17
Poslovodska šola	42	23		
komercialna šola	139	98		

Odrasli, ki so končali osnovno šolo, se lahko vpišejo v šolo za prodajalce (letos po 16 v prvem in drugem letniku ter 24 v tretjem letniku), tu je še šola za prekvalifikacijo, ki jo letos obiskuje 15 slušateljev, imajo pa tudi razmeščene oddelke za mladino in odrasle v Izoli, Kočevju, Trbovljah in Kamniku. Pogoj za vpis v poslovodsko in komercialno šolo je končana šola za prodajalce ali ustrezna druga šola in triletna praksa, brez prakse pa se lahko v nju vpišejo odličnjaki šole za prodajalce in tisti, ki jih napotijo delovne organizacije.

Med najbolj priročnimi grešniki

V času pomanjkanja vsega – od pralnih praškov do mleka – v jutranjih urah na Radiu Ljubljana napovedovalec:

- »Včeraj v trgovini:
– Kje imate, prosim, olje?
– Zmanjkalo.
– Pa sladkor?
– Tega ni več.
– Kdaj boste dobili mleko?
– Tega ne vemo.

Za kavo in pralni prašek raje nisem vprašal. Ne, to ni najnovejša šala,« sklene napovedovalec brez komentarja.

Brez komentarja pa pomeni kajpada, da so krive za vse to samo in edino malomarne trgovske delavke, ki da samo zmigujejo z rameni.

Naša sredstva obveščanja večkrat vse sodijo po svojem načinu dela – do sodbe po najbližji poti, kajti »čez komodo ga ni«.

JN

mest v vseh prvih razredih srednjih šol v Sloveniji je okoli 34.000, osmi razred osnovne šole pa letno konča okoli 25.000 učencev. Mladina se najprej vpiše na gimnazije in tehnične šole, v poklicne šole pa nočejo zaradi pogojev in narave dela. Primanjkljaj učencev se tako najbolj čuti prav v šolah za proizvodne poklice.

Druga plat medalje

Podatki izobraževalne skupnosti Slovenije, ki nam jih je dala Terezija Osterman, vodja področja za usmerjanje in mrežo v strokovni službi izobraževalne skupnosti Slovenije, so nekoliko drugačni. Vsi podatki veljajo za celo Slovenijo.

Število razpisanih vpisnih mest za novince v prvi razred srednjih šol za šolsko leto 1979/80 je bilo 34.107 (lani 32.391, predlani 28.797). Če seštejemo 25.000, kolikor učencev je lani končalo osnovno šolo, 1500 ponavljalcev, 3500 učencev iz drugih republik ter okoli 1000 učencev, ki nadaljujejo

šolanje na srednji šoli po eno ali večletni pavzi, dobimo okroglo številko 31.000 (točno 31.220), to pa je precej manj, kot je bilo razpisanih vpisnih mest. V poklicne šole se je letos vpisalo 15.968 učencev, kar je 51 odstotkov vseh vpisanih novincev (lani in predlani okrog 15.000 ali 50 odstotkov), prostih mest pa je bilo za letošnje šolsko leto 18.932, torej 2964 več, kot je vpisanih učencev. V šolah za proizvodne poklice je sicer res največji primanjkljaj, vendar se je v gimnazije letos vpisalo samo 11 odstotkov slovenske mladine (lani 13 odstotkov), v tehniške šole 15 odstotkov, tako kot lani in predlani, v ekonomske, upravno-administrativne in administrativne šole pa 5 odstotkov, lani pa 10 odstotkov. Res pa je, da se je v anketi, ki so jo izvedli lani med učenci osmih razredov osnovnih šol, za poklicne šole odločilo le 33 odstotkov osmošolcev, vpisalo pa se jih je 51 odstotkov. To pomeni, da se je na poklicne šole vpisalo (moralo vpisati) veliko učencev, ki niso bili sprejeti drugod. V resničnost izjav osmošolcev pri tem seveda ne dvomimo, čeprav jih je nekaj do jeseni tudi lahko spremenilo mnenje, vendar to število lahko zanemarimo. Vse pa bo najbrž osupnil

V tej zgradbi domujejo Šolski center za blagovni promet, Gostinski šolski center in Šolski center za vzgojo pisarniških kadrov. Foto Jože Rozman.

naslednji podatek: med vsemi poklicnimi šolami v Sloveniji se je samo v šole za blagovni promet vpisalo več učencev (+ 568!), kot je bilo predvidenih mest, medtem ko na primer v kovinarstvu in kovinarsko predelovalni stroki manjka letos 664 učencev (največ-

ji primanjkljaj!). Ti podatki veljajo za mladino, zgovoren pa je tudi podatek, da se je odraslih letos vpisalo v šole za blagovni promet 1105 manj, kot je bilo razpisanih mest. Zgovoren podatek, ki potrjuje znano dejstvo: zaposleni beže iz trgovine. Odgovor na zakaj in kako bo seveda zahteval temelji-

2. a razred živilske stroke Šolskega centra za blagovni promet v Ljubljani. Od 21 učencev jih je 12 Mercatorjevih. Foto Jože Rozman.

V centru za obveščanje pri Delovni skupnosti sozda Mercator se je oglašil občan-kupec in vljudo povedal, da nakupuje v prodajalni tozda Grmada za Bežigradom, vendar po nakupu ne dobi računa.

Kjer je kupec, tam je tudi prodajalec, zato smo vprašali poslovodkinjo bežigradske prodajalne, kako je s tem. Povedala nam je, da pri njih vsak kupec dobi račun, če to želi, najsi bo to originalni račun s štampiljko in podpisom, blagajniški račun ali pa račun, napisan z roko.

Tak način računanja uporabljajo v vseh klasičnih specerijskih trgovinah, je povedala poslovodkinja.

tozdi iz delovne organizacije Mercator-Rožnik, ki pokrivajo mesto Ljubljano ter bližnjo in daljno okolico.

predznanjem, saj je večina takih, ki so končali osnovno šolo z zadostnim uspehom. V nekaterih oddelkih je polovica učencev iz

	1. letnik – plan.	2. letnik – plan.	3. letnik – plan.
Tozd Golovec	28–60	26–55	33–50
Tozd Grmada	28–50	22–50	33–50
Tozd Dolomiti	21–54	21	20

Podatki izobraževalne skupnosti Slovenije veljajo za celo Slovenijo in jih zato žal ne moremo primerjati s temi, ki nam povedo, da imajo trije Mercatorjevi ljubljanski maloprodajni tozdi vsaj za polovico premalo učencev. V katerem grmu tiči zajec? Je šola za prodajalce samo v Ljubljani tako neprivlačna ali delovne organizacije razpisujejo več učnih mest, kot dejansko rabijo učencev – tako vsaj razmišljajo na izobraževalni skupnosti Slovenije?

Zanimivo je tudi tole: tozd Grmada je pred koncem šolskega leta poslal na 80 (!) osnovnih šol dopise in povabil osmošolce, da se

drugih republik, ki jim dela težave slovenščina, precej otrok je iz neurejenih in socialno šibkih družin, kjer niso dobili primernih delovnih navad in vzgoje, polovica vseh učencev se vozi iz drugih krajev. Končno, večina učencev je na tej šoli zato, ker druge niso bili sprejeti in pridejo sem zato, da bi dobili izobrazbo, ne pa poklic, in jo ob prvi priliki vnovčili kje drugje, kjer so boljši delovni pogoji, ne pa v trgovini. Zaradi vsega tega je vzgojnoizobraževalni proces težji, saj z učenceve strani ni primerne- ga odziva.

Tu bi morale najprej delovne organizacije kaj storiti. Predvsem bi

odločijo za šolo za prodajalce in jih povabil na razgovor. V dopisu so navedli vse pogoje šolanja, obljubili nagrade in tako naprej. Po tej poti so prišli k njim samo trije (!) učenci. K temu samo dobronamerna pripomba. Če noče učenec k trgovini, zakaj ne bi trgovina šla k učencu. Morda bi bil potem uspeh večji, saj tako kažejo tudi izkušnje metalurgov. Ti so posneli krajši propagandni film, v katerem so prikazali svoj poklic tako z dobre kot s slabe strani in z njim odšli med osnovnošolce. Odziv ni bil majhen, saj se je v šolo vpisalo več učencev, predvsem iz Slovenije. Mimogrede pa so tudi izračunali, da se jim strošek za film, 12 starih milijonov, izplača že, če bodo šolo končali vsaj trije učenci več. Primer, ki je vreden posnemanja.

Nadaljujmo začeto! Klobčič lahko še bolj zapletemo, če povemo, da je v šoli za prodajalce v Ljubljani vpisanih prav toliko učencev, kolikor je sedežev v razredih. Če bi torej delovne organizacije v Ljubljani dobile toliko učencev, kolikor jih rabijo, jih šola ne bi mogla sprejeti.

Če na kratko povzamemo, da bi se lažje znašli med temi podatki in ugotovitvami: v celi Sloveniji je učencev v šolah za blagovni promet preveč, velja za mladino, trije Mercatorjevi maloprodajni tozdi v Ljubljani jih imajo za polovico premalo, v šoli za prodajalce v Ljubljani pa jih je ravno toliko, kot jih šola lahko sprejme. Kje je potem višek teh učencev, če istočasno mnoge trgovske organizacije iščejo učence v drugih republikah in še konec septembra pošiljajo na šolo prošnje, naj naknadno vpišejo njihove učence? Kdo in na kakšen način bo razpredel ta klobčič, saj eden krivi za tako stanje drugega, drugi tretjega in tako naprej. Poglejmo!

Nemotivirani učenci

Sekirica Milič, direktor šolskega centra za blagovni promet pravi: »Naša mladina ni motivirana za trgovski poklic, ker ta med ljudmi ni priznan, v družbeni delitvi dela pa pravilno ovrednoten. Osnovnošolci pridejo k nam s slabim

morale priljubiti in predstaviti trgovski poklic v lepši luči in usmeriti mladino v trgovske šole. Kadrovske službe bi morale bolje skrbeti za učence, saj z njimi nemalokrat delajo preveč predmetno in premalo osebno. Učenec pa je človek, ki naj bi mu delo v trgovini omogočilo tudi njegov lastni razvoj in napredek. Ali drugače: napredek v trgovini naj bi bil tudi napredek človeka v njej in obratno. Nemalokrat pa se dogaja ravno nasprotno: mlad človek v trgovini otopi, prizadevanje uplahne, nezanimivo rutinsko delo, ki ga morajo opravljati učenci, marsikomu trgovino priskuti in zgubili smo morda dobrega delavca.

Največja težava pa so po mojem mnenju odnosi in trgovini ali trgovski hiši sami, kjer je bistven človeški element, ki pa ga mnogokrat zanemarjamo. To pa ni tako nepomembno, saj je narava dela v trgovini odvisna od razpoloženja prodajalca in kupca. Ne trdim, da ima kupec vedno prav, vendar je odnos do kupca v trgovini velikokrat mehaniški, površen in brezoseben in je zrcalna slika notranjih odnosov v trgovini sami oziroma poslovodij do učencev. Ti velikokrat dobijo pri praktičnem delu slab zgled namesto dobrega.

Kaj lahko naredi šola pri tem? Strokovno gledano, mi dobro izobražujemo, premalo pa vzgajamo. Mislim na šolo in delovne organizacije skupaj. Psihologija prodaje je premalo zastopana v vzgojnoizobraževalnem programu. Usmerjeno izoraževanje, s katerim bomo začeli prihodnje leto, bo to pomanjkljivost gotovo odpravilo, vendar morajo tudi delovne organizacije natančno povedati, kakšnega prodajalca želijo.

Če bomo v vsem tem, kar sem dosedaj govoril, zlasti še v delovnih organizacijah, samo iskali vzroke za neuspehe in težke razmere in nič naredili, bo iz leta v leto samo slabše. Marsikje v delovnih organizacijah, govorim na splošno, se tega ne zavedajo oziroma niti ne mislijo tako. Prav zato, ker smo pač v takem položaju, bi morali še bolje delati.

Prihodnjič: praktični pouk in usmerjeno izobraževanje.

Kdo se vpisuje v šolo za prodajalce ali prva plat medalje?

Sekirica Milič, novi direktor Šolskega centra za blagovni promet pravi: »Dejstvo je, da so se včasih v našo šolo vpisovali učenci, ki so končali osnovno šolo z boljšim uspehom. Število prostih

tejšo analizo, ki jo bomo naredili za eno prihodnjih nadaljevanj.

Medalja ima tudi tretjo plat

Zanimalo nas je, koliko učencev imajo in koliko so jih želeli imeti trije maloprodajni

Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se predstavimo – Naj se

Iz naše delovne organizacije v Grosupljem

Ing. Štefan Plankar – M-Pekarna Grosuplje

Prvo leto obratovanja nove pekarnice

Leto je od tega, odkar smo naša dolgoletna prizadevanja kronali z velikim uspehom – izgradnjo nove pekarnice. Veliko naporov, odrekovanja in požrtvovalnosti je bilo potrebnih, da smo uspeli tako hitro in uspešno zaključiti 22-milijonsko investicijo. Prav toliko je takrat znašala naša letna realizacija.

Ni bilo veliko tistih, ki so verjeli v naš uspeh, in ni čudno, da tisto leto tudi prizadevanja za združitev z nekaterimi organizacijami združenega dela niso rodila sadov. Ne-

tudi določene naloge, obveznosti in odgovornosti.

Bilo je nekaj težav ob zagonu, vendar smo lahko z doseženimi re-

zadane tisto odpovedovanje pri osebni porabi v prejšnjem letu in letih nazaj, ko smo vlagali vse sile za zagotovitev potrebnih lastnih sredstev za realizacijo investici-

dili, da bodo kupovali kruh, ki bo tudi svež, v popoldanskem času, ko se vračajo z dela.

Prav neprimeren delovni čas predstavlja danes v pekarnstvu največji problem. Ne samo nočno delo, tudi delo ob vseh nedeljah in praznikih je tisto, kar odvrča mlade ljudi, da bi delali v pekarnstvu, oziroma da bi se odločili za poklic peka. Peki odhajajo drugam, novih ni in postavlja se vprašanje, kako zagotoviti dobro kvaliteto ob vse večjem številu nekvalificiranih delavcev, kajti vemo, da stroj še dolgo ne bo zamenjal dobrega peka, kar zadeva kvaliteto. Imamo to srečo, da pri nas fluktuacije skoraj ni in da nam uspe vsako leto pridobiti vsaj dva učenca. Zavedamo se, da lahko ves nadaljnji razvoj gradimo le na vzgoji lastnega kadra.

obdobje. Zavedamo se, da moramo bolje izkoristiti možnosti, ki nam jih daje nov proizvodni obrat, združevanje dela in sredstev s TOZD in DO, združenimi v SOZD Mercator, ter položaj na tržišču, ki v vse večji meri zahteva prilagajanje željam in zahtevam potrošnikov. Ti pa ob vedno manjši potrošnji kruha vsebolj segajo po specialnih vrstah kruha in pecivu oziroma po izdelkih domače narave, ki ga daje obrtniški oziroma ročni način proizvodnje. Ta sprememba v potrošnji v naslednjih letih nam potrjujejo, da je naša proizvodna usmeritev pravilna. Zato smo tudi v smernicah za plan za naslednje srednjeročno obdobje zapisali, da je potrebno:

– povečati proizvodnjo kmečkega kruha vsaj za 4% letno;

– začeti s proizvodnjo mešanih kruhov, ki naj jih bo v strukturi vsaj 10%;

– razširiti asortiman ostalih specialnih vrst kruha (po vrstah, tipih in teži) in naj predstavljajo v strukturi proizvodnje vsaj 15%;

– povečati proizvodnjo pekovskega peciva na 10.000 do 15.000 komadov dnevno;

– začeti s proizvodnjo domačih keksov ter nekaterih drugih slaščičarskih proizvodov, kjer se ne uporablja linijska proizvodnja, pri čemer ta del ne posega v proizvodni program Mercator-Konditorja.

Da bo ta program mogoče uresničiti, pa bodo potrebna še vlaganja, pri čemer bodo imela prednost vlaganja v proizvodnjo oziroma opremo. Tu gre predvsem za nakup dveh polavtomatskih pekarskih peči, linije za pecivo, posameznih strojev in delovnih priprav za proizvodnjo peciva ter ne-

Pri parni peči.

Foto: Jaro Novak

kateri so hoteli izkoristiti položaj za uveljavitev zgolj svojih interesov, drugi so se bali, da bodo morali seči v svoj žep. Na drugi strani pa tudi banka ni povsem zaupala 35-članskemu kolektivu in je zahtevala za odobreni kredit garancijo. Še danes se spominjam besed predsednika naše osnovne organizacije sindikata na otvoritveni slovesnosti, ko je dejal: »Vidite, tovariš direktor, ime Mercator nam je dalo tole pekarno.« Kljub nasmejanemu obrazu sem opazil grenkobo v njegovem glasu in vedel sem, da pri tem ni pozabil na dni in noči, nedelje in praznike, ko je večkrat s svojimi sodelavci tudi po 14 ur na dan prelivaj znoj v nemogočih delovnih pogojih in ob zastareli in izrabljeni opremi in da je ponosen, ker je v objektu tudi del njegovega denarja, ki se mu je, kakor tudi vsi ostali delavci, zavestno odpovedal.

Res je, da nam je jamčilo ime Mercator, da je banka dovolila koriščenje že odobrenih kreditov, vendar to ni bil razlog za to, da smo združili svoje delo in sredstva s TOZD in DO, združenimi v SOZD Mercator. Ime nam nalaga

zultati v prvih devetih mesecih povsem zadovoljni. Ne samo, da smo povečali proizvodnjo za 8%, fizično produktivnost za 17%, dohodek na realizirano uro za 17% in dohodek na delavca za 13%, temveč se po doseženih rezultatih v prvem polletju uvrščamo med najuspešnejše pekarnice v Sloveniji in Jugoslaviji, tako v dejavnosti obrti, v katero smo klasificirani, kot tudi v pekarski industriji. Dosegamo na primer kar za 38% večji dohodek na delavca, kot znaša povprečje v pekarski industriji v Jugoslaviji. Na drugi strani pa imamo za 82% večjo akumulacijo, v primerjavi s čistim dohodkom, kot znaša povprečje v pekarski obrti, in za 110% večjo, kot znaša povprečje v pekarski industriji v Jugoslaviji.

Še vedno odpovedovanje

Kljub visoki produktivnosti in veliki akumulaciji pa ne izpolnjujemo določil letošnje resolucije glede delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke. Zopet nas pri-

skega programa in smo skoraj polovico čistega dohodka namenjali za akumulacijo. Razumljivo je, da so se morala po začetku obratovanja nove pekarnice razmerja v delitvi nujno spremeniti. Že sama nova pekarna pogojuje večje stroške, da ne omenjam, da smo organizirali vratarsko in čuvajsko službo, za kateri letno namenimo 700.000 din, ter lastno računovodstvo in knjigovodstvo. Prav to in pa ustreznejše nagrajevanje ter večja skrb za standard delavcev (prehrana, letovanje, reševanje stanovanjske problematike) nas je privedlo do tega, da ne izpolnjujemo resolucijskih določil. Res je, da povprečni čisti osebni dohodek 7032 din na prvi pogled ni majhen, vendar je treba vedeti, da je v tem tudi 13% dela preko polnega delovnega časa in kar 26% nočnega dela. Upam si celo trditi, da je dohodek premajhen za tiste, ki morajo začeti z delom zvečer in ga končujejo sredi noči, ali za tiste, ki prihajajo na delo ob 1^h ali 2^h zjutraj, in ti so v večini. To pa bo potrebno vse dotlej, dokler bo moral biti v trgovinah že zjutraj sveži kruh, oziroma dokler ne bomo potrošnikov nava-

Kdo poje tri tisoč ton kruha?

V tem trenutku je prav omejena kadrovska zmogljivost tisto, kar nam onemogoča večjo proizvodnjo, s katero bi lahko vsaj deloma zmanjšali velik razkorak med ponudbo in povpraševanjem po naših izdelkih na ljubljanskem trgu. Čeprav bomo v letošnjem letu proizvedli 3000 ton kruha, pri čemer bo preko 80% »domačega« kmečkega, znanega grosupeljskega kruha, tudi letos ne bomo mogli ustreči vsem, ki bi želeli kupovati naš kruh. Smo pekarna lokalne narave, vendar približno samo 40% proizvodnje plasiramo na območje občine Grosuplje. Več kot 60% našega kruha pojedjo potrošniki v Ljubljani in od tega ga 80% pokupijo v Mercatorjevih trgovinah. Pri tem pa je potrebno povedati, da oskrbujejo s kruhom komaj 1/4 Mercatorjevih trgovin v Ljubljani.

Tako kot smo zadovoljni s podatki, da je vsak od 43 zaposlenih v devetih mesecih ustvaril kar 186.178 din dohodka oziroma 152.899 din čistega dohodka; da smo razporedili na poslovni sklad blizu dva milijona dinarjev in da predstavlja akumulacija kar 26% dohodka, nismo zadovoljni s tem, da tudi prihodnje leto ne bomo mogli ustreči zahtevam trgovcev po večjih količinah naših izdelkov ter da nismo uspeli uresničiti obljub, ki smo jih dali na otvoritveni slovesnosti, da bomo zagotovili zadostne količine kmečkega kruha in razširili proizvodni program tudi na ostale vrste specialnih kruhov in pecivo.

Res je, da so za to objektivni razlogi, kot so: precejšnje povečanje proizvodnje kmečkega kruha; omejene kadrovske kapacitete, uvažanje proizvodnje v novem obratu in odložitve začetka proizvodnje peciva, ker nam zaradi restrikcij na področju uvoza v tem letu ni uspelo nabaviti potrebne opreme. Postavlja pa se vprašanje, kako naprej?

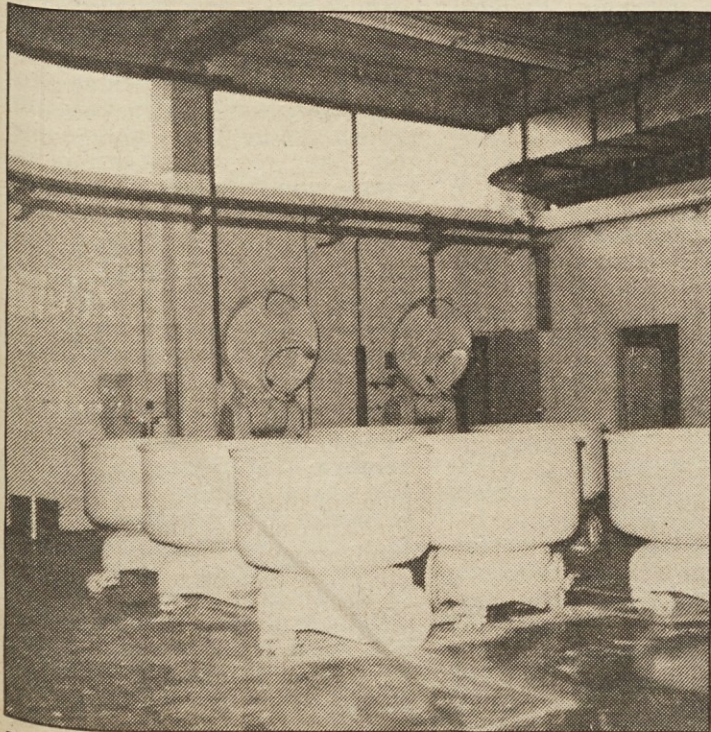
Usmeritev v izkoristek prek možnosti

Že na začetku sem omenil, da nam ime Mercator nalaga tudi določene naloge, obveznosti in odgovornosti, in te hočemo začrtati v planu za naslednje srednjeročno

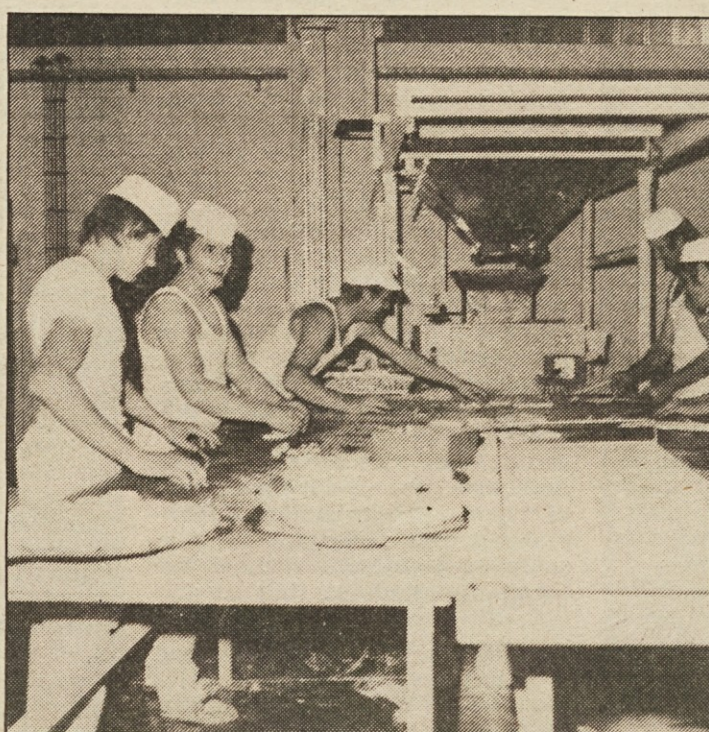

katerih specialnih kruhov, za postavitev zunanjih silosov za skladiščenje 150 ton moke v rinfuza stanju in za preureditev sedanjega skladišnega prostora v proizvodnega (kekarni). Poleg tega načrtujemo gradnjo garaž za dostavne avtomobile in priročno mehanično delavnico, obnovo voznega parka, nabavo lažjih vozil za dostavo peciva ter preureditev starega obrata pekarnice v centru naselja v prodajalno kruha in v slaščičarno.

Zavedamo se, da je še mnogo možnosti neizkoriščenih in prav v te bodo usmerjena naša nadaljnja prizadevanja. Le dobro delo je pogoj za uspeh, uspešno poslovanje pogoj za nadaljnji razvoj. V razvoju pa je prihodnost.

Mesto, kjer se pripravlja testo.

Deljenje in ročno oblikovanje izdelkov.

Kmečki kruh, pripravljen za Ljubljano.

Vse foto: Štefan Plankar

Odmevi na četrti slovenski knjižni sejem

Alenka Malenšek – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Knjiga – naša učiteljica

Nekateri sicer napovedujejo konec knjige, a vendar uporabljajo za posredovanje te svoje misli prav njo – knjigo. Njena kakovost je med drugim tudi trajnost zapisa. Večina akcij za posredovanje knjige še vedno ni uspela povsem premagati odpora do branja, pri čemer je mišljen najširši krog bralcev. Premajhna razširjenost knjige pa pogojuje prenizko kulturno raven naroda.

Statistika kaže, da skoraj polovica Slovencev ne prebere niti ene knjige letno. Največ bralcev najdemo od 50. leta starosti naprej, najmanj med 40 in 50 letom starosti. Žalostno podoba kaže tudi dejstvo, da pogojeta potrebo po branju poklicna usmerjenost in stopnja izobrazbe.

Kljub vsemu moramo priznati, da doživlja knjiga svoj preporod. Zato se še močneje postavlja pred nas vprašanje: kam in predvsem kako usmeriti bralca? V našem glasilu smo že nakazali rešitev temu vprašanju. Sodelujemo z Državno založbo in skoraj v vsaki številki Mercatorja najdemo nekaj predstavitev besed o izdanih knjigah (rubrika »s knjižnega trga«). Smo koga od vas že vzpodbudili s knjižnimi podlistki? Ste prav vi prebrali pred kratkim zanimivo knjigo, o kateri bi radi spregovorili? Pokličite Alenko Malenšek (061 21-811, interna 74) ali Center za obveščanje!

Druga oblika posredovanja knjige (ali vsaj predstavitev knjige) je prodajna razstava, kot odmev odlične medsebojne povezanosti med založbo, knjižnico, knjigarno in delovno organizacijo. V Mariboru sem spoznala zanimivo obliko posredovanja knjige – »vzajemno knjižnico«. V čem je bistvo? DO ali TOZD z manj kot 1000 zaposlenimi nameni knjižnici v svoji okoliščini en milijon starih dinarjev (z več kot 1000 zaposlenimi dva milijona). Knjižnica pripravi v določenem roku določeno število knjig,

ki jih posodi DO ali TOZD za določen čas (nekaj mesecev).

DO ali TOZD izbere iz svoje sredine sodelavca, ki se obveže prevzeti nalogo knjižničarja. Taka zanimiva oblika knjižnice v delovni organizaciji naj bi poslovala v prostoru, kjer je pretok delavcev največji, na primer v obratu družbene prehrane. Na ta način je slehernemu delavcu omogočen najmanjši napor: ni mu potrebno hoditi v oddaljeno knjižnico (vsakemu niti ni omogočen dostop do knjige), izposojevalnine ni, če bo delavec vrnil knjigo teden ali dva kasneje, mu zato ne bo potrebno plačati zamudnine.

Potrebna je tudi pravočasna in izčrpna predstavitev knjige, ki pogosto najde svoje bralce preko priporočila znancev, recenzij, javnih knjižnic in propagandnih listov založb.

Iz finančnega stališča je nepogrešljiva oblika usmerjanja in posredovanja knjige – žepna knjiga. Prva zbirka te oblike je izšla v nakladi 20.000 izvodov. Žal Slovenci še nismo dovolj zreli zanj. Preveč radi pojmujejo knjigo le kot razstavni predmet naših knjižnih polic. Preprosto opremljena knjiga seveda ni vredna bogato vezanih »kolegic« v naših knjižnicah.

Potrebno je organizirati tudi uspešno mrežo poverjenikov za knjigo, morda ustanoviti temeljne knjižnice v delovnih organizacijah – predvsem družboslovne in ljudnoznanstvene literature. Ko že omenjam »interne« knjižnice,

predlagam vsem IO OOZS, naj naročijo slovarje tujk in ostale jezikoslovne pripomočke, predvsem Slovenski pravopis. Le tako bomo našo zapostavljeno slovenščino počasi dvignili s predpražnika, v katerega si vztrajno – brišemo čevlje.

Na koncu še velik klicaj otroški in mladinski literaturi! Hudujemo se nad kulturno neosveščenostjo našega odraslega sodelavca, nevede, da je tega kriva njegova mladostna vzgoja. Potrebno je začeti pri korenini drevesa naše družbe – pri otroku. Predlagam, da v najkrajšem času začnete razmišljati o prenizki kulturni ravni sodelavcev tudi v vaši TOZD oziroma DO.

Morda bi začeli reševati problem premalo razširjenega branja knjige v vaši sindikalni ali mladinski organizaciji. Če potrebujete kakršnokoli dodatno informacijo ali pomoč pri tovrstni organizaciji, pokličite Alenko Malenšek (061 21-811, interna 74) ali Center za obveščanje.

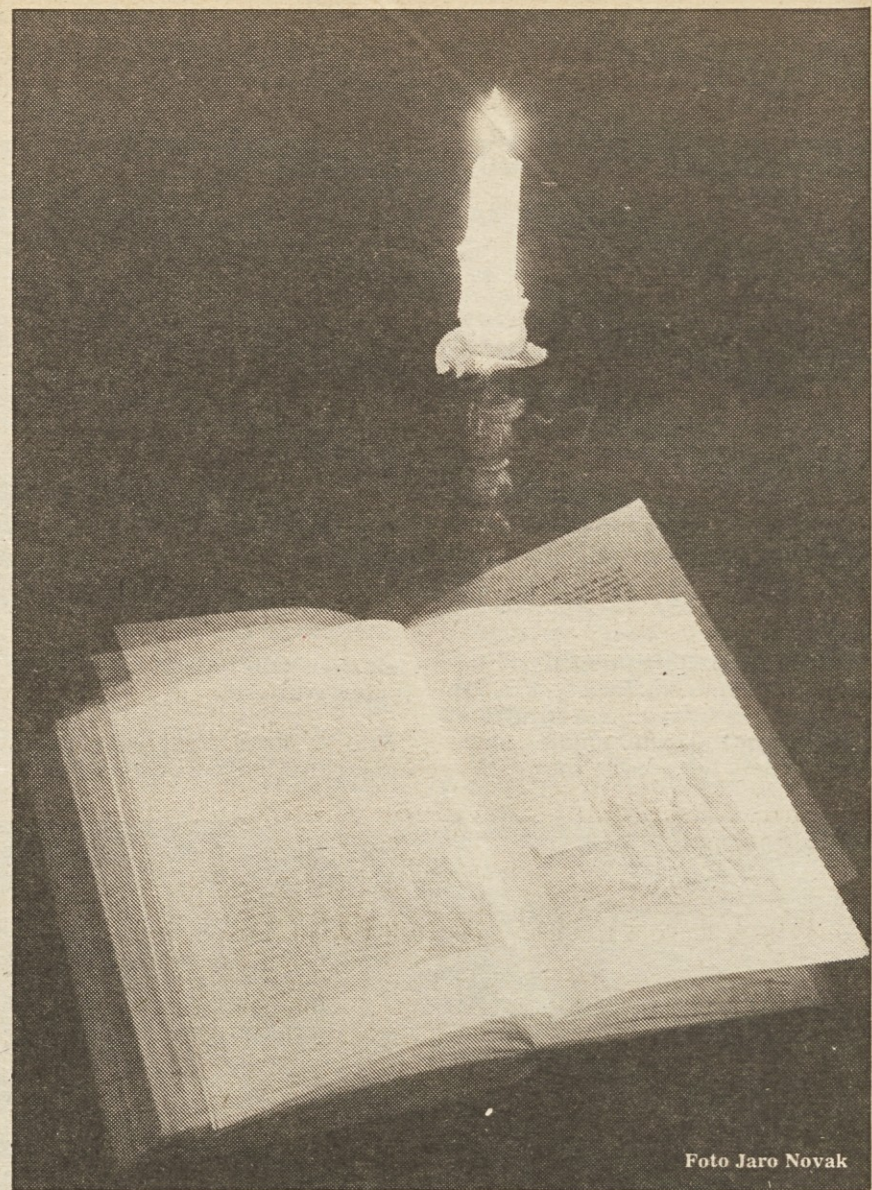

Foto Jaro Novak

Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas

Kljub vestnemu prelistavanju vseh časopisov, ki prihajajo v uredništvo »Mercatorja«, v drugih časopisih, razen v Delu, nismo opazili kakšnih pomembnejših novic o sozdu Mercator in njegovih tozdih, razen replik, v katerih so se pišočii širom Slovenije razpisali o preskrbi potrošnikov in trgovini na splošno. Zato pa je pred nami cel kup izrezkov iz Dela, ki se jih bomo lotili po vrsti, od začetka do konca novembra.

Za uvod najprej članek, ki je bil objavljen v Delu še prejšnji mesec, točneje, 30. oktobra. Nevenka Skrlj nam v njem pove, da v Ljubljani že več kot teden dni ni limon, čeprav jih je Emona uvozila 50 ton več kot lani. Krivec temu je večje povpraševanje in pa, verjeli ali ne, limone same, ki niso pravočasno dozorele. Poleg Emone uvaža limone tudi delovna organizacija M-Slovenija sadje. Kako in kaj je s tem južnim sadežem pri njih, novinarica Dela ni mogla izvedeti, ker je bil generalni direktor službeno odsoten, ravno tako njegovi namestniki, brez vodilnih pa ne dajejo nobenih izjav za javnost, je zapisala Delo.

Pol meseca kasneje, točneje, 16. novembra, pa smo iz Dela lahko izvedeli, da južno sadje je, da bo kmalu napredaj in da ga tudi v bodoče ne bo primanjkovalo, saj bo delovna organizacija M-Slovenija sadje (v Delu kar naprej pišejo brez M, samo Slovenija sadje, sadje pa včasih z veliko začetnico, včasih z malo) do konca leta dala na trg še 10 do 13 tisoč ton južnega sadja. Zaradi lanske hude zime in zato slabe letine bo uvoz iz nekaterih držav sicer za polovico manjši, pomanjkanja pa vseeno ne bomo trpeli.

Dan kasneje, 17. novembra, najdemo v Delu zopet članek na to temo. Predstavniki M-Slovenija sadje in Emone so namreč novinarjem pojasnili, kako je bilo in kako bo z uvozom južnega sadja, ker je predstavnik republiškega komiteja za trg in cene novinarjem pred kratkim dejal, da so bila devizna sredstva za uvoz južnega sadja pravočasno zagotovljena, uvoz pa se je zavlekel za več kot deset dni zato, ker uvoznika nista pravočasno prijavila uvoznih poslov. Obe organizaciji skupaj načrtujeta za prihodnje leto uvoz 60 do 70 tisoč ton južnega sadja, kar bi bilo dovolj za slovenske potrebe. Vendar pa si morata že sedaj zagotoviti sredstva in možnost za pripravljanje uvoznih poslov, če hočemo, da bo tržišče v začetku prihodnjega leta zadovoljivo preskrbljeno z južnim sadjem. Za pravočasen uvoz južnega sadja si je potrebno zagotoviti uvozne dokumente, predtem pa tudi izvoziti ustrezno količino našega blaga.

Poleg mnogih trgovin in mesnic je veterinarski inšpektor novembra obiskal tudi tozdi Hladilnico na Mesarski ulici in tam našel žariko slanino Carnex, ki jo je prepo-

vedal prodajati. Kdo je kriv za to, tega iz članka v Delu 16. novembra ne izvemo.

»Igre z minusi in plusi« je naslov prispevka v Delu 20. novembra. Iz njega izvemo, da je po devetih letošnjih mesecih v občini Ljubljana Center imelo izgubo šest gospodarskih organizacij, med njimi tudi Mercatorjev tozd Tovarna mesnih izdelkov. Za to so poglavitni krivci predvsem neurejene razmere na živinskem trgu in v celotni oskrbi z mesom.

V občini Moste-Polje, kjer številno prebivalcev skokovito narašča, manjka predvsem trgovin. V Štepanjskem naselju gradi samopostrežnico Emona, v Slapah pa jo bo začel graditi tozd Golovec iz delovne organizacije M-Rožnik. Slednje krajani nestrpno pričakujejo, saj sedanja trgovina ne zadošča več potrebam kupcev, je zapisalo Delo 22. novembra.

Ker smo že pri trgovinah, še tole. Tik pred zaključkom redakcije smo v Večeru 26. novembra opazili novico z naslovom »Tudi kavo imajo«. Če kave te dni ne bi primanjkovalo, bi Večerov urednik novico gotovo naslovil drugače, saj gre konec koncev za otvoritev nove samopostrežne trgovine Mercator-Zarje iz Ormoža v Središču ob Dravi. Več o tem berite v posebnem prispevku v tej številki »Mercatorja«.

»Nevestno delo in prepozni ukrepi povzročili pomanjkanje« je naslov daljšega članka, objavljenega v Delu 20. novembra, iz katerega izvemo, da so dan prej na seji predsedstva CK ZKS med drugim govorili tudi o težavah pri preskrbi s posameznimi artikli. V uvodu v razpravo je Jože Hujs pojasnil, kje so pri preskrbi največje težave in kaj so storili v slovenskem izvršnem svetu, da bi jih odpravili. Do pomanjkanja je prišlo zaradi več vzrokov. Delno je to posledica gospodarskega položaja ob polletju in ukrepov, ki so bili takrat sprejeti, da bi zmanjšali zunanjetrgovinski primanjkljaj in rast cen. Izvršni svet je že takrat opozarjal, da bodo imeli ti ukrepi tudi slabe stranske učinke, saj bodo vplivali na založenost s potrošniškim blagom. Drugi vzrok je po mnenju Jožega Hujsa slaba organiziranost trgovine, ki ni sposobna v kratkem času razposlati v svoje prodajalne vse zalog, ki jih ima. Ker je začelo primanjkovati posameznih vrst blaga, se je razširila nakupovalna mrzlica, ki jo tr-

govske organizacije niso znale omiliti, čeprav je republiški izvršni svet sprostil blagovne rezerve. Naslednji vzrok so uvozne težave oziroma počasnost pri izdajanju uvoznih dovoljenj in izvozne obveznosti, zato ni bilo praškov, ponekod pa primanjkuje oziroma je primanjkovalo tudi embalaže. V kritični in vsestranski razpravi so potem sodelovali Franc Setinc, Stane Dolanc, Roman Albreht, Marjan Orožen, France Popit in drugi.

Dvajsetega novembra so se dopisniki in novinarji Dela odpravili z nakupovalno torbo po slovenskih trgovinah, da bi sami videli, česa v trgovinah ni. V Ljubljani so obiskali tudi samopostrežnico tozda Dolomiti na Riharjevi ulici. Ves pralni prašek (24 vrečk po 3 kilograme in nekaj polkilogramskih škatel) so prodali že dan prej, pričakovali pa so novega. Dobil so tudi 60 kilogramov kave, zmanjkalo jim je soli, pa so jo šli sami iskat v skladišče.

V samopostrežnici tozda Dolomiti na Gerbičevi ulici so se ljudje zaradi kave skoraj stekli. Skoraj tudi zajca še ni nikoli ujel, zato tudi pretepa ni bilo, kavo pa so delili po 10 dekagramov in jo je bilo za vse seveda premalo. Sol so prodajali po 1 kilogram, limon niso imeli, o drugem pa Delo 21. novembra ni pisalo.

Da se preskrba z nekaterimi izdelki počasi izboljšuje, smo lahko prebrali v Delu naslednji dan, tudi pojasnilo, da se zahtevek za uvoz blaga obravnava na 15. različnih mestih, preden blago lahko uvozimo. Zato se večkrat zgodi, da kakšni izdelki pridejo v trgovino z zamudo.

Med drugim se je izboljšala tudi preskrba z južnim sadjem, saj sta Emona in M-Slovenija sadje uvozila zadostne količine limon, banan, mandarin, grenivk in pomaranč.

Pereče preskrbe v Ljubljani se je dotaknil tudi Dnevnik 23. novembra. Med drugim je v članku »Od besed k mesu...« zapisal, da se mestni izvršni svet zavzema, da bi v naslednjem srednjeročnem obdobju oblikovali tržne rezerve, za kar se tako Mercator kot tudi Emona zanimata. Take rezerve bi bile zlasti primerne ob morebitnem pomanjkanju posameznih izdelkov široke potrošnje.

Zbral in priredil: Jože Rozman

Alenka Malenšek – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

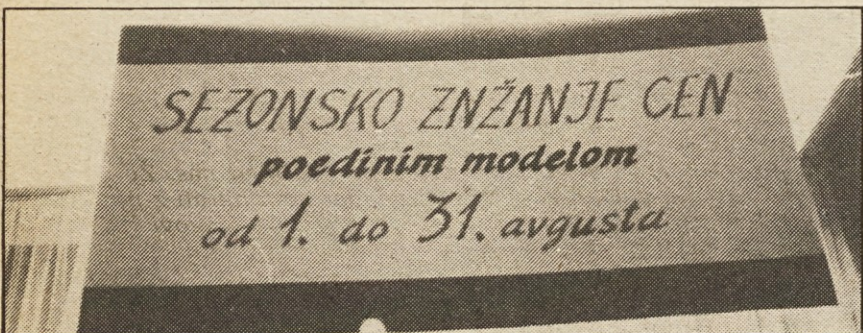
Slovenska beseda – pastorka kulture

Stopnja jezikovne kulture kaže na stopnjo splošne kulturne ravni naroda. Tega se vse premalo zavedamo. Jezik žitnih polj in žuborečih studentov, ki so ga oblikovali naši očaki stoletja, se zanj borili, smo vtaknili v okove svojevrstne latovščine. Pozabili smo na rabo dvojine in drugega sklona, pozabili smo na mnoge slovenske besede, kot sta davi in drevi, končno smo svoj jezik posilili še z novinarskim, pravnim, družbenopolitičnim in podobnim izrazoslovjem.

Na problem slovenskega jezika v javnosti trčimo že v povojnem obdobju. Kulturna politika je takrat močno posegla v razvoj izobraževanja, raziskovalnega dela, umetniške dejavnosti, le malo v jezikoslovje. Povojna družba je gradila nove ustanove, a obremenjena s tradicijo, meščansko kulturnopolitično miselnostjo in prakso ni utegnila poseči v živo kulturno življenje Slovencev. Jezikoslovna vprašanja in jezikoslovne ustanove je obravnavala preveč ločeno od celotnega kulturnega in družbenega dogajanja. Čutiti je bilo odtujitev kulture člo-

gradiva) tudi v naših družbenopolitičnih, sindikalnih in mladinskih organizacijah ter v drugih organih samoupravljanja.

Tudi naši jezikovni priročniki so vredni kritike. Preveč pripovedujejo o tem, kar že vemo, premalo nam nudijo varstvenih ukrepov za čistost jezika, za zgodnje odkrivanje jezikoslovnih odklonov in nezaželenih novih, izkrivljenih oblik jezika. Vendarle pa ne smemo kriviti le drugih za našo jezikovno neosveščenost. Končno smo krivi sami. Prepričana sem, da knjižnice naših sodelavcev ne vsebujejo niti Slovenskega pravopisa. Tudi

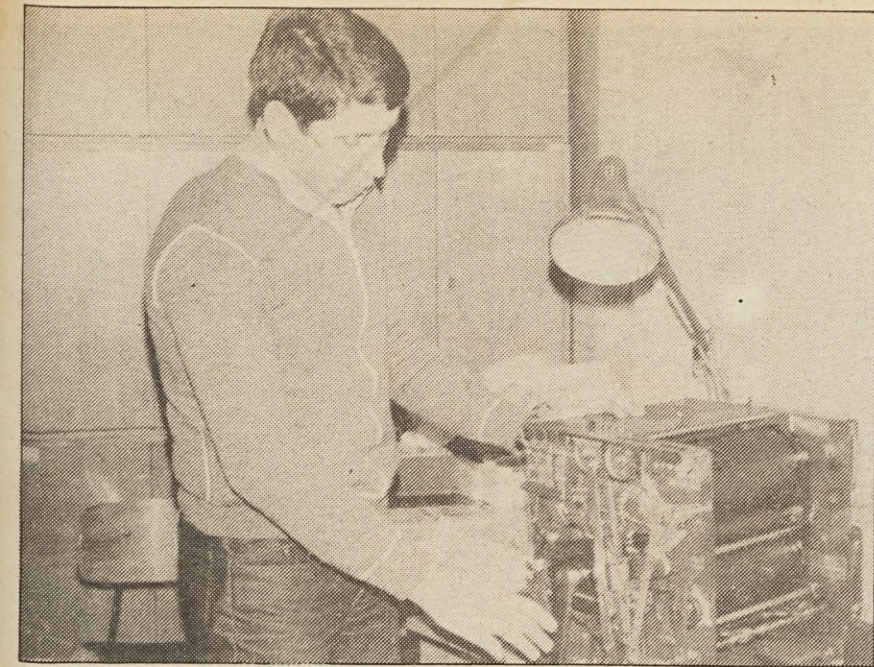
Jedan (jadan) primjer slovenštine, ki ni osamljen tudi po naših lokalih. Foto Kancijan Hvastija.

veku. Posledica je bila odtujitev knjižnega jezika človeku. Pojavile so se izkrivljenosti, v katerih se človek ni mogel izraziti kot ustvarjalni kulturni osebek. Rojevala se je svojevrstna latovščina (novinarska, pravna, družbenopolitična, ...), ki je prodrla celo v jezik kulturnih in izobraževalnih ustanov ter sredstev javnega obveščanja.

Skraini čas je, da začnemo skrbeti za jasne, logične, razumljive in končno – slovensko oblikovane zapise (vabila, zapisnike, sejna

TOZD in DO bi morale poskrbeti, da bi bil Slovenski pravopis (kot tudi Slovar tujk) dostopen vsakemu delavcu – vsaj tistim, katerih dela in naloge to še posebej zahtevajo (poslovno dopisovanje).

Ne smemo tudi pozabiti, da je skrb za pravilno rabo slovenskega jezika ena izmed temeljnih nalog kulturne politike sindikata, kar smo vse TOZD in DO potrdile s sprejemom Programске zasnove KO OOZS SOZD Mercator v letu 1978.

Radnik Dević Dragan na radnom mestu

Nasmehnite se – če se morete

Janez Remškar – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Kriva je zamuda...

Spet nov dan, deževen in turoben. Ah, ta služba! Vse moč mi prihaja na misel, ko stopam po pločniku proti skladišču v Tobačni. Dežnika nimam, zato me dežne kaplje neprijetno bistrijo. Pogledam na uro: spet bom zamudil – pet čez šest je že. Dohitim druge zamudnike. Šef že stoji na rampi. Sledi lekcija, zaradi zamude seveda. Tega smo vajeni. Malokdaj »dobro jutro« zaradi zamude. Hudičevo slabo se je začel dan. Pridem do svoje črke, spet le grd pogled.

Vpitje je takšno, kot na sejmu, da drug drugega ne slišimo. Šoferji so nervozni, vlada živčna napetost. Brez potrebe, seveda zaradi zamude. Ura se bliža sedmi, pa nekaterih še vedno ni v službo. Kaj hočemo – kar sami si urejamo drseč delovni čas. Zakaj pa ne, če si ga lahko privoščijo v pisarnah?

Na vrsti so športni dogodki prejšnjega dne. Šest skladiščnikov razpravlja na kupu, šest šoferjev je na upravi, na kavi. Na rampi pa gneča in vpitje spremljevalcev.

Končno so kamioni naloženi, zapisniki zagotovljeni in tonaža zajamčena. Gledamo na uro: pol osmih. Pripravljamo blago za drugo vožnjo, ko se pokvari dvigalo. Na hudič, nova zamuda. Prižgemo cigareto, vpijemo drug na drugega. Kdo bo popravil dvigalo? Nihče se ne zmeni. Zakaj naj bi se? Dvigalo so bila popravljena pred tednom dni in plačali smo milijone. Dvigalo bi moralo delati – takšna je sodba predpostavljanih. Sicer pa vodilni sestankujejo.

Ura je osem, dvigalo pa še vedno stoji. Kamioni so prazni, delavci na malici. S to je tako: če prideš ob osmih, si še marsičena deležen, ob desetih pa je slabše. Ostanemo le še kranjske in makaronovo meso. Tokrat smo imeli srečo: prišli smo do segedina, bolje rečeno, do zelja s koščkom mesa. Spet debata o športu, cigarete in kava. Ob osmih je na malici skoraj cela uprava in naši pogledi so usmerjeni predvsem na ženski spol. Seveda na manjka »ocenjevanja« in tako mine še ena ura.

Šoferji so nazaj s prve vožnje. Druga seveda ni pripravljena, krivo je dvigalo. Ne dela. Končno nam z veliko truda uspe naložiti tudi drugo vožnjo.

Delovni dan se je prevesil v drugo polovico. Stojimo v pisarni, zahtevamo originalne, želimo si tonaže, discount pa je oddan. Ponujajo nam dobavnice. Pet dobavnic je preveč. Hočem samo eno, največ dve. Glava je utrujena od športnih rezultatov, kave, cigaret in klepetu. Brez cilja hodimo po rampi. Dobavnic ni, pokvaril se je računski center. Jutri bo spet vse na kupu. Gledamo na ure: skoraj ena. Klepet ne poneha. Spet komaj čakamo, da gremo. Še kakšne pol ure. Morda celo prej, če bo odperta garderoba.

To je naš vsakdan. Nič posebnega, da smo le izpolnili plan in naložili. To je najvažnejše. Potem spet pomenki nekje v mestu, ob vrčku hladnega piva do večera.

Radnici – sportisti

Djurica Sremac – M-Contal, enota Beograd

Odanost prema radu i ljubav prema sportu

Kad želim govoriti o sportisti onda obično analiziramo njegove sportske rezultate, ali kada je on još i radnik onda se naše procene po pravilu uvek pomešaju sa divljenjem.

Fudbal na granici amaterizma

Ovog puta govorili smo o **Draganu Deviću** radniku beogradskog servisa Cibesa, doskorašnjem aktivnom a sada igraču ekipe veterana Beogradskog kluba »Gračićar«, član Beogradske zonske lige.

Inače Devića dosta nas zna i kao odličnog druga i dobrog serviseru, doskora birotehničke opreme a sada i računara. Najviše radnika Contala upoznalo ga je dobro 1976. godine u Višnjoj gori, kada je kao ljubica »osmica« briljirao u fudbalskoj ekipi Beograda.

Rođen 1946, elektrotehničar, aktivno igra fudbal u »Gračićaru« od 1969. do 1977. godine, a od tada je sekretar kluba i igrač u ekipi veterana. U igri je navalni igrač polutka ili half što mu je i obezbedilo mesto drugog strelca u ekipi. Više od dvadeset puta igrao je u amaterskoj selekciji grada Beograda a u svojoj ekipi je deset godina nosio kapitsku traku. Ovakvi rezultati a i ostale njegove pozitivne osobine, što dokazuje i njegova velika popularnost kod mladih igrača danas u klubu, doprineli su da je fudbalske 1975/76 godine u anketi lista »Sport« podelio prvo i drugo mesto kao fudbaler godine Beogradske zonske lige. Zatim sledi Oktobarska nagrada Fudbalskog saveza Beograda 1977. godine, pa zlatna značka i zlatna plaketa za rezultate postignute igranjem u amaterskoj selekciji Beograda.

Sam Dević o sebi kaže: »Žao mi je što zbog velikih obaveza na poslu, mislim na terenski rad, nisam mogao više da aktivno treniram i igrati jer još osećam da to mogu, pogotovo što čisti amaterizam ekipe prosto tera čoveka da igra. Sada sam se zadovoljio igrom u ekipi veterana, ali sam zato pored sekretarskog posla u klubu još i samoupravno angažovan kao delegat u skupštini Beogradske zonske lige.«

Ne možemo ovo završiti a da ne kažemo da je Dević član Saveza Komunista, a u prošlom sazivu je bio delegat radničkog saveta OOUR.

Velika ljubav – vaterpolu

Da li ste se nekad zapitali koliko li je snage potrebno čoveku koji pliva i istovremeno barata lop-

tom? A koliko li tek veštine i umešnosti?

Na ovo pitanje pokušaćemo da odgovorimo uz pomoć **Siniše Radulovića**, radnika OOUR Conimex predstavništva u Beogradu, inače plivača vaterpolo ekipe »Student«, člana Prve savezne vaterpolo lige.

Ponikao je u PK »Crvena Zvezda« i bio prvak Srbije u juniorskoj konkurenciji 1969/70 na 1500 metara slobodno. Šest godina je stvarao u istom klubu svoju plivačku karijeru da bi je nastavio u »Studentu« gde je već sedam godina.

Rođen 1952, inženjer grafike, Siniša veoma uspešno naravno zajedno sa ostalima iz ekipe, brani boje »Studenta«, koji je od ove godine član Prve savezne vaterpolo lige. Setimo se iste ekipe u kojoj je plivao Siniša, kada je 1976 kao član Srpske vaterpolo lige došla do četvrt finala kupa Jugoslavije ili 1977 prvog mesta na turniru u Mađarskoj, u konkurenciji »Senteš«, »HVS« i Juniorske ekipe Mađarske, pa ćemo odmah videti da ekipa u kojoj pliva Siniša, zbilja »vredi«.

»Mogu reći,« kaže Siniša, »da baš čisti amaterizam pomaže meni

tome koliko mi je puta bilo omogućeno da učestvujem na raznim vaterpolo turnirima, što do sada nikad nisam zloupotrebio. I upravo ovakvi dobri uslovi su mi omogućili da negujem dve ljubavi – jednu prema grafiki, što mi je i profesija, i drugu prema vaterpolu.«

Ne mogu a da ne spomenem da je taj mladi čovek, inače član Saveza Komunista, jedan od onih koji su u ovom kratkom periodu, od kad postoji odeljenje grafike u Conimexu, doprineli da se ova delatnost, o kojoj smo već pisali, razvije do te mere, da odeljenje uskoro treba da preraste u sektor.

»Siniša, koliko dugo misliš još da se baviš vaterpolom?«

»Ovo za mene velikoj ljubavi, posvetio sam dobar deo svog života i mislim da ga nikad neću ostaviti, izuzev ako me neke druge obaveze ne odvoje ali ja se nadam da do toga neće doći.«

Pogrešili bismo ako na kraju ne iznesemo i mišljenje Dušice Nešić i Dobrice Šević, kolega u odeljenju: »Iznad svega dobar i pošten kolega i drug, divimo mu se kao sportisti.«

Rekreacija v M-Rudarju

Ela Kovač – M-Rudar

Nov športni objekt

Krajani Idrije so pred gostilno »Soča« (Mercator – Rudar Idrija, TOZD Javornik) dobili pomemben športno-rekreacijski objekt. Ob letošnjem občinskem prazniku, 1. oktobru, ki ga občani Idrije praznujejo v spomin na ustanovitev Vojkove brigade pred 36 leti v Cerknem, so svojemu namenu izročili dvostezno balinišče. Zgrajeno je bilo z združenimi sredstvi KS Idrija in TOZD Javornik ter s prostovoljnim delom članov balinarskega kluba Idrija.

Še o naši pripravljenosti

Ela Kovač – M-Rudar

Uspela akcija NNNP 79

Po republiškem posvetu o načrtovanju in poteku republiške akcije NNNP 79 v mesecu januarju smo se tudi v Mercator-Rudarju v Idriji lotili programa aktivnosti.

Marca so predsedniki odborov za SLO in DS sodelovali na posvetih, ki sta jih organizirala OK

SZDL in občinski sindikalni svet Idrija.

V vseh DPO in samoupravnih organih smo akciji NNNP 79 posvetili veliko pozornost in obravnavali njen vsebinski potek, načrtovali aktivnosti iz dela, uskladili programe s KS Idrija ter izpolnje-

vali varnostne ocene, obrambne načrte in načrte ukrepov za izredne razmere.

Hkrati smo se člani kolektiva vključili v urjenje ekip in pripadnikov CZ, NZ in prve pomoči ter v orientacijska tekmovanja in pohode planincev. S pripravi ni bilo večjih težav, saj smo se jih v vseh sredinah najresneje lotili.

Med najbolj množične in uspele aktivnosti ob zaključku akcije NNNP 79, 29. in 30. septembra, prav gotovo sodi akcija delavcev Mercator – Rudarja pri gašenju in reševanju ranjenecv izpod ruševin ob namišljenem letalskem napadu na blagovnico.

Pri tem velja pohvaliti hitro in učinkovito aktiviranje članov NZ, CZ, gasilcev ter članov vojnega komiteja, ki so pri akciji pokazali tudi veliko mero izurjenosti, discipline in samoiniciative.

Veliko članov našega kolektiva je sodelovalo pri zavarovanju pomembnih objektov, množičnih manifestativnih pohodih na partizansko grodišče na Vojščico ter pri analiziranju poteka izvedenih akcij.

Kljub uspešnemu in množičnemu odzivu naših delavcev v okviru NNNP 79 so bile pri našem delu opazne manjše pomanjkljivosti, ki pa jih bomo skupaj s člani ZK, sindikatom in ZSMS Mercator – Rudar kot organizatorji in nosilci akcije v našem prihodnjem delu poskušali odpraviti.

V spomin sodelavcu

Karlu Holerju

26. oktobra smo se delavci TOZD Grosist (M-Velepreskrba) na ljubljanskih Zalah zadnjikrat poslovili od sodelavca Karla Holerja.

Prizadela nas je vest, da ga ne bo več med nas. Že ko je zbolel, smo postal je zaskrbljen, vendar smo hkrati z njim in njegovimi najbližjimi upali, da bo medicina njegovi bolezni kos. Zahrbtna bolezen pa je bila močnejša in je ustavila njegovo življenjsko pot. Stisnilo nas je pri srcu in zavedli smo se, da smo izgubili prizadevnega in poštenega delavca ter iskrenega tovariša. Žal znamo ljudje človekove vrednote pravilno izmeriti in ceniti čisto čisto takrat, ko ga izgubimo.

V Mercator je prišel pred dvajsetimi leti. Opravljal je dela voznika tovornjaka. Bil je vzoren voznik in ves se je predajal delu. Zato smo ga cenili in spoštovali. Dobre volje in delovne zagnanosti mu ni zmanjkalo, tudi takrat ne, ko je prvič zbolel. Delavnost je bila njegova odlika, ki mu je bila že prirojena, po drugi strani pa je le s pridnim delom lahko skrbel za svojo številno družino.

Pred leti je moral zaradi zdravstvenih razmer zapustiti volan in premeščen je bil v mehanično delavnico, kjer je užival enak ugled kot med vozniki. Njegovo požrtvovalnost pa smo občutili tudi zasebno: nikoli ni odklonil prošnje, če ga je kdo od nas poprosil za popravilo avtomobila ali kaj podobnega.

Sočustvujemo z njegovo življenjsko družico in otroci, ki so izgubili dobrega očeta in moža.

Nada Rihtar

Uspela akcija gašenja požara blagovnice v Idriji. Foto Ela Kovač.

Rešujemo družbeni standard skupno

Janez Vrhunc – Delovna skupnost SOZD

Pobuda za organizirano akcijo

V želji, da spodbudi akcijo za združeno reševanje družbenega standarda delavcev, združenih v SOZD Mercator, je splošni sektor Delovne skupnosti SOZD pripravil informacijo o različnih možnostih. Zanj naj izveta sleherna delavka in delavec, ki združujeta delo v eni izmed organizacij združenega dela SOZD Mercator.

Želje posameznikov oziroma OZD so seveda različne, zato jih je treba uskladiti in se lotiti reševanja. V dobrih dogovorih je uspeh akcije. Da bo odločitev lažja, vabi splošni sektor Delovne skupnosti SOZD k sodelovanju delavke in delavce, družbenopolitične organizacije, samoupravne organe, KORŠ in poslovodne organe.

Organizirano koriščenje letnega dopusta

Za to obliko je potrebno, da OZD v okviru sredstev sklada skupne porabe rezervirajo del sredstev za regresiranje oskrbnega dne v hotelskih objektih. Organizacija naj bi prevzel M-Turist, ki je naša turistična organizacija in deluje v okviru delovne organizacije Rožnik s sedežem v Ljubljani. Za uspeh in realizacijo predloga je potrebno zbrati želje, na katerih področjih bi radi letovali, M-Turist pa bi sklenil primerne pogodbe s hotelskimi organizacijami po področjih, številu ležišč in predlaganemu času letovanja.

Ta oblika je primerna, ker ni potrebno graditi novih objektov.

Razširitev počitniških zmogljivosti

Pri tej obliki bi bilo treba združiti čim več možnih sredstev skupne porabe – seveda le tiste OZD, ki jim ta oblika ustreza. Sodelovalo naj bi kar največ OZD, saj bi tako zbrali več sredstev in s tem ustvarili večje možnosti.

Kam investirati? Možnost je v gozdnatem gorskem predelu Bohinjske Bistrice – za tiste, ki so željni smučanja ali sprehodov in izletov v tem lepem in mirnem predelu naše Gorenjske.

Uresničitev se nudi v možnosti za pristop h konzorciju centra Kobla. Pogoji za pristop je vplačilo najmanj enega deleža v višini 200.000 din. To bi lahko vplačali v enkratnem znesku kot posojilo konzorciju za dobo 20 let po 3% obrestni meri.

Lahko pa bi prevzeli jamstvo za odplačilo kredita najmanj enega deleža v višini 200.000 din. Odplačilo se prične leta 1981 in znaša letno 13.000 din. V primeru uspešnega poslovanja centra lahko to plačilo preneha in bi center vrnil

vplačani znesek po 20 letih s 3% obrestmi.

Center Kobla je v razvoju in bo eno najlepših in najugodnejših smučišč v Sloveniji, z dobrimi pogoji za dostop – tako po cesti kot po železnici.

V konzorcij centra Kobla je do sedaj pristopilo že 40 OZD širom Slovenije. Gradnja je usmerjena v tem obdobju predvsem v zimsko športni center, dokončanje sistema žičnic (sedežnic in vlečnic), ter ureditev smučišč, primernih za vse vrste smučarjev. Usposobljeni sta dve sedežnici, do konca leta pa bo postavljena še tretja, ki bo popeljala do 1500 m visoko, pod sam vrh Koble. Na osnovi dosedanjih podatkov iz preteklih let so snežne razmere ugodne. Do višine 1023 m (II. sedežnica) je sneg 120 dni v letu, III. sedežnica pa bo omogočila za mesec dni daljšo smuko. Sistem vlečnic dopolnjuje dobro urejeno smučišče. Najdaljša rekreacijska proga, ki ni zahtevna, je dolga preko 7 km. V naslednjem obdobju predvideva center Kobla gradnjo vzporednih objektov: okrepčevalnice na smučiščih, večjo restavracijo, hotelske objekte in počitniška stanovanja. Nudi se možnost za preureditev šole v počitniški dom s približno 80 ležišči in ostalimi prostori.

Z gradnjo teh objektov se odpirajo možnosti za turizem tudi v ostalih letnih časih. Razmislimo, če smo zainteresirani, in se odločimo. Do sedaj so svojo pripravljenost za vstop v konzorcij centra Kobla izrazile tri večje organizacije Mercatorja. Kaj pa ostali? S pristopom k konzorciju centra Kobla in z vplačilom deležev v navedenih oblikah bi imeli prednost pri pridobivanju lokacij za gradnjo počitniških in ostalih objektov (okrepčevalnice ipd.).

Druga možnost je na morju. Obstajata dve inačici za postavitev

novih objektov in ena za razširitev že obstoječega.

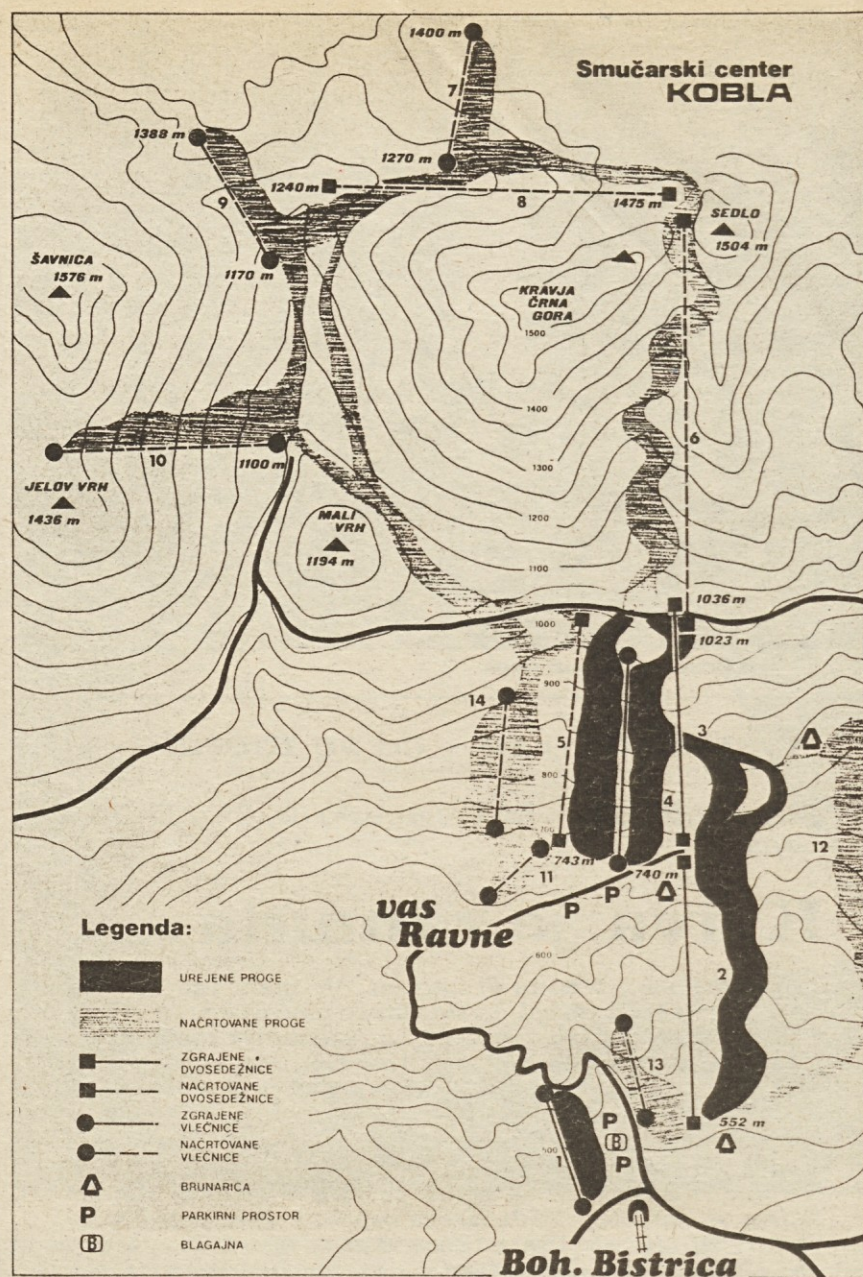
Na slovensko obalo nas vabita SOB Piran in SIS za izobraževanje. Sodelovali bi pri gradnji dijaškega doma pomorske šole v Piranu – objekt bo v neposredni bližini naselja Bernardin. S plačilom 100.000 din po ležišču bi pridobili možnost za letovanje v juliju in avgustu. Prehrana bo po želji v domu. Dom bo objekt hotelskega tipa B-kategorije, z vsemi potrebnimi prostori. Vzdrževanje in vso oskrbo bo vodila uprava doma. Možnost koriščenja bo v letu 1981. Za sodelovanje je potrebna odločitev v najkrajšem možnem času, ker SOB Piran pričakuje naš odgovor.

Druga inačica je počitniško naselje na otoku Pagu. Akcijo vodi počitniška skupnost Trebnje. Oblika je podobna počitniški skupnosti Krško, ki ima svoje naselje v Nerezinah na otoku Malem Lošnju in katere člani so tudi nekatere organizacije Mercatorja. Informacije o možnostih in pogojih za vključitev bomo posredovali pozneje.

Tretjo inačico nam ponuja počitniški odbor, ki združuje uporabnike doma v Dajli. Tu se nudi možnost razširitve oziroma dograditve že obstoječega objekta. Razmišljali smo več let. Ta vprašanja smo v okviru OZD reševali različno, kakor smo vedeli in znali – kolikor smo pač imeli razpoložljivih sredstev.

Regionalno združevanje v akciji za reševanje stanovanjskih vprašanj v okviru samoupravnih stanovanjskih skupnosti

Pomembno področje družbenega standarda delavcev je reševanje stanovanjskih vprašanj, naj

bodo to najemna ali lastniška stanovanja ali krediti za gradnjo oziroma adaptacijo individualnih graditeljev. Za stanovanja izločamo najmanj 6% sredstev. Od tega gre del samoupravni stanovanjski skupnosti za odobravanje kreditov, del pa ostane OZD. Akcija bi morala steči po regijah, z vključevanjem v akcijo samoupravnih stanovanjskih skupnosti. Zavedamo se, da izločamo veliko sredstev v te namene, vendar kako je s koriščenjem, posebno dveh delov, ki jih odvajamo samoupravnim stanovanjskim skupnostim, pa ne vemo. Ob pripravi planskih dokumentov za obdobje 1981–85 moramo dobro razmisliti tudi o teh vprašanjih in se lotiti reševanja organizirano.

Gradnja športno-rekreacijskih objektov

V gradnjo športnih objektov nas vabi delovna organizacija Merca-

tor-Hoteli gostinstvo. Predlaga nam, da sodelujemo pri gradnji večnamenskih športnih objektov pri hotelu Bor na Črnem vrhu. Razpolagajo že s smučarskimi napravami, želijo pa postaviti objekte za ostale letne čase. Predvsem so njihova želja kombinirana igrišča za mali nogomet, rokomet, odbojko in posebej igrišča za tenis. S tem bi se uredila možnost rekreacije delavcem Mercatorja, poživili pa bi tudi turistično ponudbo. Dogovarjajo se za sofinansiranje s skupščino občine Idrija, naš prispevek pa bi bile morda delovne akcije.

Razmislimo o predlogu!

Nakazane so možnosti, potrebne so odločitve. S podpiranjem posameznih predlogov bomo dokazali svojo pripadnost in uresničili vsaj nekatere izmed ciljev, zaradi katerih smo se združili v veliki SOZD.

Finančni program KORŠ za leto 1980

Za izvedbo celotnega programa KORŠ v letu 1980 predvidevamo stroške v višini 1.050.000 din, oziroma 100 din na zaposlenega v SOZD Mercator. Sredstva bomo združevali preko Studia za ekonomsko propagando ločeno za vizuelno in zvočno reklamo SOZD Mercator na raznih športnih tekmovanjih, kjer se bo ime Mercator pojavljalo primerno obeleženo, po možnosti še podkrepljeno kot dosedaj z dobrimi športnimi rezultati.

Kot osnova za opravljeno reklamo bo služil bilten z navedbo posameznih udeležencev in program celotnega športnega utripa v SOZD. Ker bo večji del stroškov nastal že v 1. polletju, je nujno redno plačevanje računov, ki jih bo izdal Studio za ekonomsko propagando, v nasprotnem primeru je onemogočeno normalno delo KORŠ – izvedba zastavljenega in sprejetega programa.

Rekreatorjev nasvet

Sonja Dolinšek – podpredsednica KORŠ

Še je čas za plan

V prejšnji številki smo zaključili verigo nasvetov, ki bi nam bili lahko v pomoč pri vsaki udeležbi na sindikalnem športnem tekmovanju. Zato bi bilo nesmiselno isto ponavljati znova, čeprav bi bilo dobro, kajti le redki (če sploh kdo) med organizatorji športne rekreacije po posameznih tozdihi ima izrezke ali pa časopise z nasveti še spravljene in pri roki. Januarja bo treba prijaviti tekmovalce za zimsko Mercatoriado – že zbirate imena in letnice rojstva potencialnih tekmovalcev? Za veleslalom prav gotovo že – kaj pa za tek? Letos bo šlo tudi tam že zares!

Morda je danes že malo pozno, če ste spregledali, kako zagotoviti sredstva za rekreacijo, vendar je le še čas. OOS naj na seji obravnava poročilo o delu na področju športa in rekreacije v letošnjem letu in istočasno sprejme delovni in hkrati finančni načrt za naslednje (olimpijsko!) leto. Znesek planirajte realno in smotno, saj na skladu skupne porabe vedno manjka sredstev.

Da ne bo nepotrebnih zadreg s strokovnimi službami, se v računovodstvu dogovorite za točno finančno konstrukcijo, ki jo OOS vnese v svoj razdelilnik sredstev sklada skupne porabe. Sredstva

za telesno kulturo delavcev vaše ga kolektiva bodo tako zagotovljena izključno v ta namen. Ne smemo namreč pozabiti, da je fizična pripravljenost delovnih ljudi pridobitev in potreba za celotno družbo in ne le modna muha. Zato si moramo prizadevati, da se z osnovnimi rekreacijskimi panogami ukvarja vsak sodelavec. Če bomo ta cilj dosegli, nam denarja, ki ga porabimo za organizacijo rekreacije, ne bo nihče nikoli očitil.

Delavske kontrole

Stevo Došenović – M-Velepiskrba, TOZD Hladilnica

Kaj in kako delajo

V praksi lahko delo delavske kontrole ocenimo kot nezadovoljivo. Pri vlogi, ki bi jo morala imeti v našem samoupravnem sistemu, sta delo in aktivnost samoupravne delavske kontrole zanemarjena in zaskrbljujoča.

Pisec tega teksta se je pogovarjal s člani delavskih kontrol iz desetine naših tozdov in zvedel, da so v vsem obdobju imeli enega ali največ tri sestanke. Celotno njihovo delo predstavlja izključno reševanje pojavov kršenja delovne discipline, zakasnitev na delo in predčasnega zapuščanja delovnega mesta ali lažje kršitve delovnih obveznosti.

Niti v enem od vseh teh neformalnih pogovorov z delegati delavske kontrole ni bilo omenjeno, da se ta organ ukvarja z osnovnim namenom, ki ga določata Ustava in Zakon o združenem delu.

Ta samoupravni organ se skoraj ne ukvarja z družbeno-ekonomskimi odnosi – od delitve sredstev, uresničevanja samoupravnih aktov v praksi, nagrajevanja po rezultatih dela, zaščite na delu, pravičnega informiranja ipd.

In še nekaj! Ko govorimo o delavski kontroli, vedno mislimo na ta organ v tozdihi, pozabljamo pa na naloge delavske kontrole na nivoju DO in SOZD.

Slabosti v delu tega organa ne izvirajo samo iz nepopolne informiranosti in nezainteresiranosti izbranih delegatov, ki jih često spremljajo besede: »Važno je, da smo jih izvolili!« Slabosti izvirajo tudi iz odpora posameznikov ali skupin, ki jih moti kakršnakoli kontrola.

Foto Jaro Novak

Varujmo sebe in okolje

Nada Rihtar – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Kajenje nas ogroža

Rak, latinsko karcinom – beseda, ki vzbuja strah. Bolezen moderne dobe, ki poleg tega, da povzroča srčna koronarna obolenja, vsako leto pokonča nič koliko življenj. Medicinska znanost je na dobri poti, da ga zdravi, v nekaterih oblikah že uspešno, nenehno pa ugotavlja dejavnike, ki ga povzročajo. Seveda je tu še veliko ugibanj in negotovosti, vendar pa so nekateri dejavniki že dokazani.

Kajenje je eden od povzročiteljev raka, opozarjajo številni zdravstveni delavci sveta. Približno 90% tistih, ki obolijo za pljučnim rakom, je kadilcev. In kar je še huje, bolniki s pljučnim rakom le zelo redko ozdravijo. Kadilci pogosto obolevajo tudi za rakom v ustih, grlu in požiralniku. Ogrožajo jih tudi bolezni srca in ožilja.

mi nočejo uničevati zdravja ali celo ugasniti svojega življenja.

Pisarne, obrati, delavnice in podobni prostori so polni onesčiščenega zraka, ki ga vdihavamo vsi. Da ne govorimo o strastnem kajenju na sestankih, ki je še marsikje nezadržno, ko se dobesedno dušimo v cigaretnem dimu.

Kadilci pravijo, da se je tej nava-

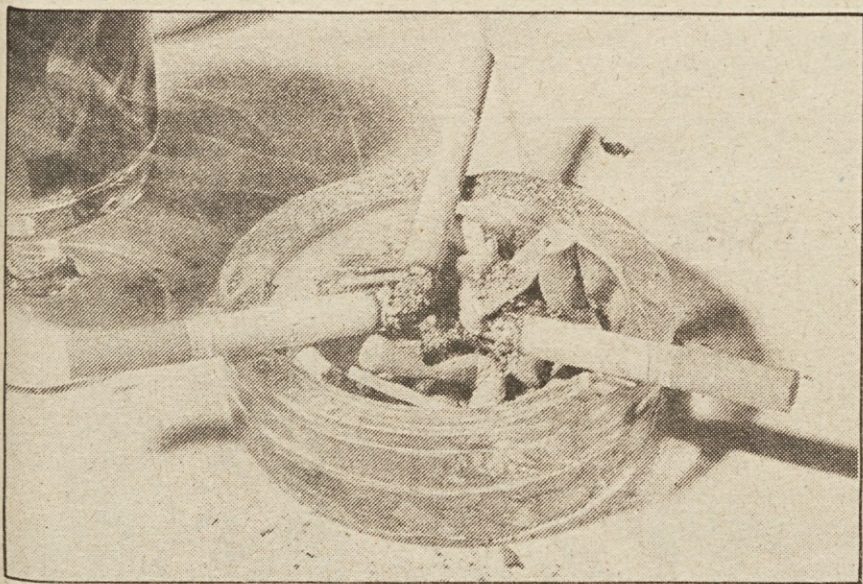

Foto Matjaž Marinček.

Smrtnost je pri tistih, ki kadijo, za 1 do 2 krat večja. Kadilci so dovzetni tudi za kronični bronhitis in emfizem, ki pogosto povzroča invalidnost.

Ta dognanja nam povedo, da je naše zdravje v nevarnosti, če kadimo. Marsikdo bo zamahnil z roko in si bo še naprej delal utvare, da kajenje ne škoduje. Pa ni tako! Vendar, če že do sebe nismo prizanesljivi, bodimo vsaj do tistih, ki jim ni do kajenja in ki si s cigaretami

di težko odreči ali pa da jo sploh ne morejo opustiti. Odločitev je v njihovih rokah. Prav in kolegično pa bi bilo, da bi kadili izven delovnega prostora (mogoče na WC ali na hodniku), če pa imajo cigarete kar naprej v ustih, pa naj bi si vsaj izbrali cigarete z manj katrana in nikotina ali pa pokadili vsako cigareto le do polovice (prva polovica vsebuje manj škodljivih snovi).

Naj končam z besedami, da je zdravje naše največje bogastvo.

CENTER ZA OBVEŠČANJE
061-23-424
ALI UREDNIŠTVO GLASILA
061-21-488

Napisne table

Za poenotenje

Že smo govorili o napisnih tablah: na upravah naših organizacij združenega dela, pa na prodajalnah, bifejih, gostilnah... Vemo, da so neenotne, različne, in takšne bodo najbrž tudi ostale. Toda imeti morajo tiste podatke, ki jih zahtevajo predpisi.

Zapisal sem, da so neenotne. Vendar moram takoj zapisati tudi to, da vsakršna napisna tabla na vsakršno posodo resda ne sodi.

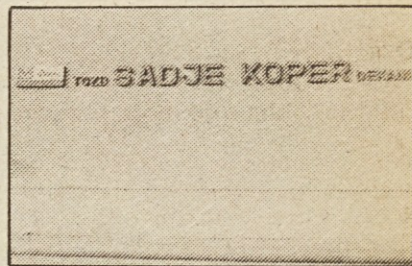
Ujel sem v objektiv nekaj napisnih tabel. Na upravi sozda Mercator je sredi letošnjega poletja zagledala luč sveta napisna tabla, ki ima oranžen znak M, vse ostale potrebne podatke pa izpisane s črno barvo na kovinskih trakovih. Tablo so tiskali naši sitotiskarji in tudi tisto, ki je pritrjena ob vhodu v ljubljanski nebotičnik (TOZD Kavarna Nebotičnik v sestavi M-HG).

Stodvanajst let stara kavarna Evropa ima ob vhodu s Titove

ceste pritrjeno napisno tablo iz bakra, kar se imenitno ujema s stilom Kavarne.

Malce pred ankaranskim kriziščem ima svoje skladišče Sadje Koper (M-Nanos, TOZD Sadje Koper). Letos poleti so na fasado zgradbe pritrili nov napis, iz katerega je tudi razvidno, da so vključeni v sozd Mercator.

Seveda pa to ni vse. To je le nekaj napisov, ki sem jih ujel v objektiv: Napisne table, ki nosijo vse potrebne podatke, imajo tudi

drugje. Pred kratkim sem bil v Hrastniku in na upravi M-STP je tabla, ki so jo natisnili v našem sitotisku. Zdaj jih pripravljajo za M-Konditor. Še posebej pa moram omeniti M-Zarjo Ormož, ki je nadvse lične napisne table postavila tudi na vsako prodajalno. Vemo, da so napisne table drage. Toda biti morajo. In v sobi se namesto z njimi lahko pomagamo tudi z nalepkami.

Mile Bitenc

M-Contal in M-Slovenija sadje sta se preselila

Sonja Dolinšek – M-Slovenija sadje

V novih prostorih bo bolje

Kako je v novih prostorih na Titovi 66? Mislim da na to nihče pri Contalu ali pri Slovenija sadju še ne bi znal prav odgovoriti. Ravno kar smo se preselili in v nekaterih nadstropjih vlada še prava zmeda, nekateri telefoni že delajo, drugi še ne. Taka selitev namreč ni mačji kašelj.

Nihče se še ni povsem privadil, da mora v službo po drugi poti, na novi razgled iz pisarne, na to, da je treba k sodelavcu po podpis tri nadstropja višje ali nižje... Imen še ni na vseh vratih in res je neprijetno, če odpreš vrata in zagledaš bife ali celo stranišče, namesto v delo zatopljenega tovariša. Nekateri so v ta namen celo delali prave obhode, nekateri pa se bodo tega še morali lotiti. Pohišstvo je novo, predvsem pa drugačno. Na stikala za prižiganje luči tudi še nismo nalepili vseh oznak in tako mimogrede ugasneš luč v sejni sobi, kjer pravkar skrbno listajo pripravljeno pogodbo za milijonski posel, namesto v svoji pisarni. Po telefonu pa ti sploh najbolj ustreza, če postaviš bonton na glavo, pokličeš interno, rečeš »Halo!«, nato pa ustreliš: »Kdo tam?«. Od presenečenega poklicanega nato običajno izveš, da si seveda spet klical napak. Bifeji počasi pričenjajo obratovati, tako da je z najnovejšim pisarniškim rekvizitom, kavico, še bolj žaltava. Drobne inventarja nismo vlačili s seboj. Če pa smo ga, je prav smešno v novourejeni pisarni videti star, orumenel, plastičen koš za smeti – kot relikv modernistične plastike brez smeti seveda) bi ga bilo v tem okolju morda še mogoče upoštevati. Pri Contalu imajo manj težav z drobnopremo, pri nas pa je telefonska centrala pričela prej obratovati – skratka, težave, ki jih je bilo pričakovati in jih bomo (upajmo) sčasoma odpravili.

Zakaj selitev, je morda v tem trenutku najbolj zanimivo vprašanje. Odrzela sem h generalnemu direktorju M-Slovenija sadja, Mitji Marinšku, in mu zastavila kratko in preprosto vprašanje: »Zakaj?« Odgovoril je kratko in jedrnato: »S pristopom Slovenija sadja v SOZD Mercator smo sprejeli nove delovne naloge. DO je bila razdrobljena po različnih lokacijah, v starih prostorih so vladali nemožni delovni pogoji in če smo hoteli povečati poslovno uspešnost, smo morali delavcem omogočiti boljše delovne pogoje.

Po kvadraturi so novi prostori enkrat večji. Pridobili smo tudi sejne sobe, v katerih naši komer-

cialisti sedaj nemoteno sprejemajo tuje partnerje in delegacije, kar zunanjetrgovinska dejavnost nedvomno potrebuje. Imamo dve večji dvorani za zbornice delavcev, sestanke in seminarje, ki ju bodo s pridom lahko izrabile tudi ostale organizacije v sozdu. Z ozirom na specializiran razvoj Slovenija sadja je tudi lokacija novih prostorov v samem poslovnem centru Ljubljane; v isti stavbi je SDK, čez

cesto Jugospekt, nemalo prednost pa predstavlja tudi bližina Gospodarskega razstavišča. In naposled – obe zunanjetrgovinski organizaciji v sozdu sta sedaj v isti stavbi in kljub različni specializaciji imamo dosti poslovnih stikov, tako da bo sodelovanje sedaj dosti lažje.

Direktor M-Contala, Cirilregar, pa je o razlogih za selitev napisal tole:

»V tozdu Conimex se je že dalj časa pojavljala potreba po novih poslovnih prostorih, saj se je dejavnost tozda odvijala na petih mestih po Ljubljani. Na nekaterih mestih so bila stanovanja preurejena v poslovne prostore, v katerih

Nadaljevanje na 14. strani

Preselili so se

Spremembe pri Contalu in Slovenija sadju

Mercator – Slovenija sadje n. sol. o.
Titova 66, 61000 Ljubljana, pp
teleks 31379 SLOVSAD YU

h. c.	310-688
IV. nadstropje	
TOZD Zunanja trgovina – uvoz	314-960
	311-326
TOZD Zunanja trgovina – notranji trg	320-457
VII. nadstropje	
TOZD Zunanja trgovina – direktor	314-961
TOZD Zunanja trgovina – izvoz	311-325
	311-327
VIII. nadstropje	
generalni direktor DO	311-335
TOZD Maloobrnejni promet	320-456
IX. nadstropje	
DSSS – finančno-računovodski sektor	310-284

Mercator – Contal n. sub. o.
Titova 66, 61000 Ljubljana, pp 94
teleks 31175 YU CONTAL

h. c.	348-761
TOZD Conimex	348-761
direktor TOZD	348-661
direktor splošnih služb	348-663
direktor računovodstva	348-669

Opomba: telefonske številke M-Contala, ki zaenkrat še niso priključene, bomo objavili v eni prihodnji številki glasila.

Predstavljamo naše dobavitelje • Predstavljamo naše dobavitelje • Predstavljamo

Slovinovi dnevi

Sodi, ki vlivajo spoštovanje.

Slovin skuša preseči zmotno javno mnenje o svoji proizvodnji in artiklih – to je motiv vsakoletnih Slovinovih dnevo, ki so jih tudi letos priredili v svojih obratih na Frankopanski ulici v Ljubljani.

Na prijazen sprejem je naletel sleherni obiskovalec, ki ga zanima sodobna organizacija zbiranja, dodelave in distribucije trtinega soka, pa tudi sadnih sokov. Z zanimanjem so si obiskovalci ogledali vsak večer v tednu od 19. do 24. novembra pod strokovnim vodstvom kleti z velikimi sodi, polnilnicami in policami, koder se, več let nedotaknjene, starajo pijače najboljših trgatev in sort. Za ljubitelje dobre kapljice, ki pije ne le s požiralnikom ampak tudi z nosom in jezikom, Slovinova vina niso tuja. Bliža se tudi večer z najdaljšo nočjo, ko bo Slovinov šampion z 2. svetovne razstave vin, peneče se vino Club Slovin, bržkone najprimernejši zven v kozarcu za srečno.

Fotografije: Jaro Novak

Arhivirani vinjaki v Slovinovi kleti.

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

LABUD

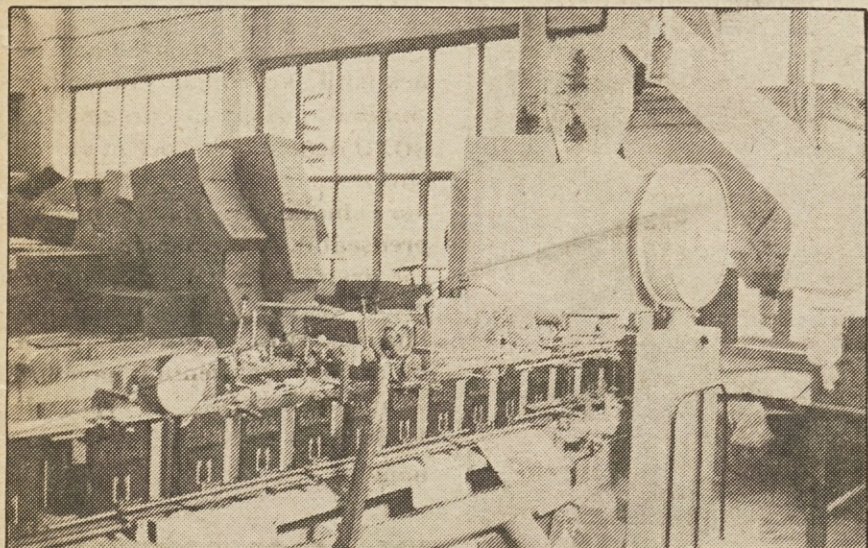

Delovna organizacija »Labud« je bila ustanovljena leta 1947 kot tovarna pralnih sredstev, kozmetičnih in kemičnih izdelkov, obratovala pa je tudi takrat, ko so proizvajali samo milo. V letu 1957 so prišli na proizvodnjo detergentov, leta 1969 pa so z lastnimi sredstvi zgradili nov sodoben objekt. Od takrat naprej uvrščamo tovarno »Labud« med industrijske proizvajalce detergentov z najsodobnejšo tehnologijo. Proizvodnjo mila in kozmetike pa so popolnoma opustili.

V zadnjih štirih letih so na tržišče poslali 15 novih proizvodov, ki so plod dela lastnih raziskav, torej brez tujih licenc. Delovni uspehi so prav z uvajanjem specializirane proizvodnje in izgradnje modernega obrata še boljši. Od leta 1974 naprej proizvodnja stalno raste.

Leta 1978 so proizvedli preko 19.000 ton gotovih izdelkov, kar uvršča »Labud« med najmočnejše tovrstne organizacije v državi.

ČARLI

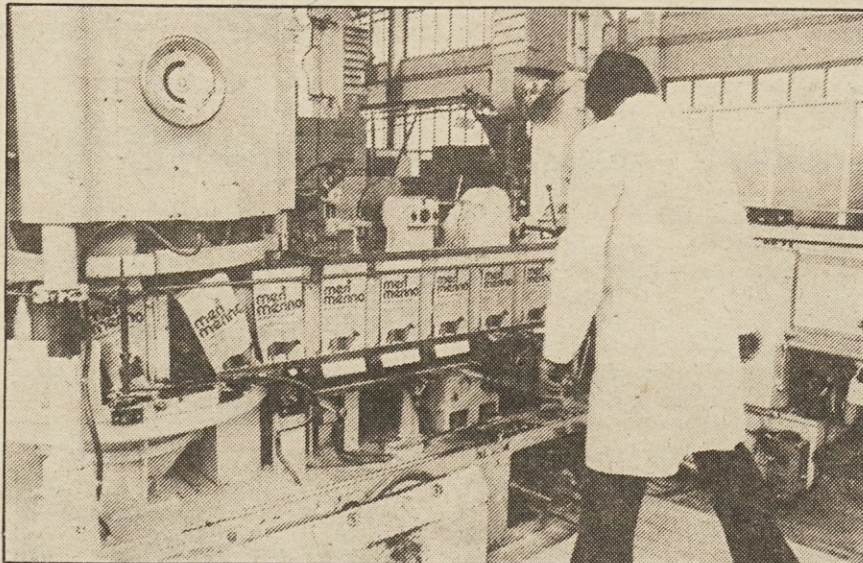

Lastne raziskave jim omogočajo vedno nove dosežke. V zadnjem času so poslali na tržišče z velikim uspehom ncve proizvode:

»Ion«, »DA-25«, »Čarli s kamlico«, sredstva za pranje posode in praške za strojno pranje perila. »Lind« s haiti predpasnikom. Za svoje izdelke je kolektiv dobil več nagrad in priznanj. Od Instituta za organizacijo, ekonomiko in raziskavo tržišča iz Ljubljane je dobil leta 1975 in leta 1977 jugoslovanskega oskarja za izdelke »Lind« in »Meri merino«, za »Fjord« pa plaketo.

»Labud« je danes organizacija

lind tahiti

Sonja Dolinšek

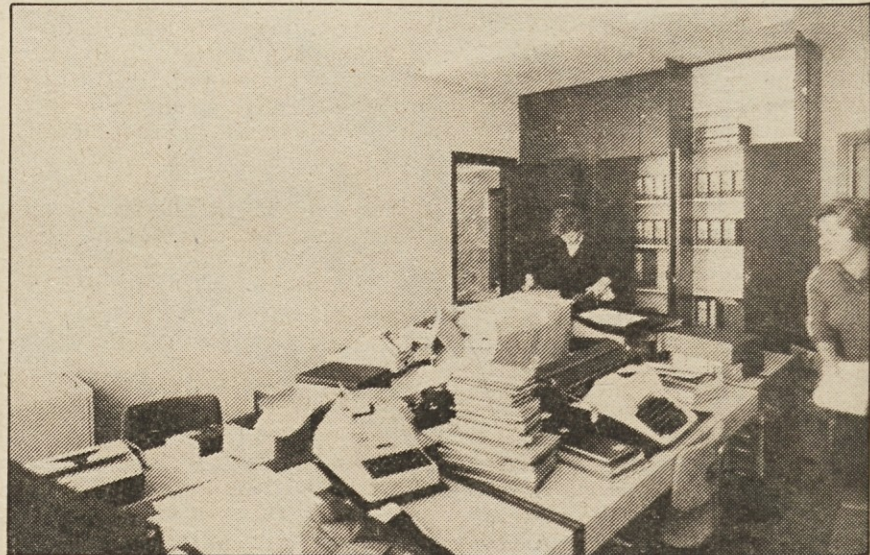
V novih prostorih

Nadaljevanje s 13. strani

so bile le manjše enote. Taka razdrobljenost in nefunkcionalnost poslovnih prostorov kot tudi prostorska oddaljenost posameznih enot je oteževala normalno delo, zato se je tozda Conimex že dalj časa oziral po novih poslovnih prostorih. S temi željami je uspel šele sedaj, v SOZD Mercator, ki je Conimexu s pomočjo kreditov preko M-Interne banke omogočil nakup novih, modernih in funk-

roke potrošnje, izvoza ter uvoza investicijske opreme in repromateriala ter zastopanja tujih firm, je s tem dana možnost za še hitrejši razvoj.

Pred nakupom novih prostorov, pred dobrim letom dni, je tozda Conimex nameraval v nove poslovne prostore preseliti svojo celotno dejavnost, vendar se je sedaj, ob vselitvi pokazalo, da novi poslovni prostori ne dovoljujejo po svoji površini, da bi se celotne dejavnosti tozda preselile za Bežigrad. Zato se Conimex že sedaj trudi, da bi v bližini centra Bežigrada pridobil dodatne prostore – razstavni salon, kjer bi lahko še bolje predstavili poslovnim partnerjem svoj program in si s tem omogočili še hitrejši razvoj, pa tudi svojo celot-

cionalnih poslovnih prostorov v centru Bežigrada, ob Plavi Laguni. Tu se razvija novo poslovno središče, saj center Ljubljane nima prostorskih možnosti za gradnjo poslovnih in trgovskih objektov. Na območju Bežigrada se že sedaj nahajajo večja trgovska podjetja kot so Astra, Lesnina, Slovenijales in druga.

V nove poslovne prostore, ki so v dveh poslovnih, med seboj povezanih trinajst nadstropnih zgradbah, sta se v štiri gornja nadstropja 17. novembra preselila TOZD Conimex in DSSS M-Contal. Površina novih poslovnih prostorov znaša približno 1400 m². Tozdu Conimex, ki razvija dejavnosti birotehnike, grafične in gostinske dejavnosti, dejavnosti ši-

no dejavnost bi osredotočili na eni lokaciji.

Mercator-Contal ima poleg tozda Conimex, ki se ukvarja z zunanjo in notranjo trgovino s tehničnim blagom, tudi TOZD Cibes, storitveno organizacijo združenege dela, ki vzdržuje in servisira opremo za avtomatsko obdelavo podatkov in ostalo opremo na bazi elektronike ter vzdržuje in servisira kopirno tehniko. TOZD Cibes v celoti ostaja na dosedanji lokaciji.

To so torej razlogi, mnenja in težave, ki spremljajo M-Contal in M-Slovenija sadje ob vselitvi v nove prostore. Nekaj pa lahko zatrdimo že danes – razlogi, ki so selitev spodbudili, so dobri – prihodnje leto osorej nas lahko pridete povprašat znova

da 23

združenega dela, ki šteje blizu 300 zaposlenih. Letno proizvedejo za okrog 500 milijonov dinarjev sredstev za pranje in čiščenje. Po kvaliteti se ti izdelki lahko merijo ne samo z drugimi domačimi, pač pa tudi z mnogimi izdelki tujih firm.

Tudi za naprej ima kolektiv »Labuda« veliko načrtov, saj je poraba detergentov iz dneva v dan večja.

	PLETENA TORBA	ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI	PREDEL	AMER. MOŠKO IME	KALCIJ	RED	KNJI - ŽEVNIK	GRŠKI JUNAK	
									ARABSKI ŽREBEC
OKRAS									
OKRASNA RASTLINA					LETNI POSEK				
					DRŽAVA V ZDA				
SLOVEN. REVIJA				ŠPANSKO ŽEN. IME					SLOVEN. NARODNA JED
				ČLAN					
ERBIJ		POMIRILO	PREVRAT					FOSFOR	
			KRUŠNI OČE					ŽENSKI DEDUJE	
	SODAVICA					MOŠKO IME			
	VSEVED					OSEBNI ZAIMEK			
				GOSTIN. OBRAT					
				REKA V SLOVEN.					
	AMER. IZUMITELJ					DELAVSKA ENOTNOST			
	ŠAMPION					BALKON KMEČ. HIŠE			
FRANC. POPEVKAR					POGAN	ALKOHOL PIJAČA			
DEL TENIŠKE IGRE			KAZAL. ZAIMEK			STAR SLOVAN			
			VLADIMIR LEVSTIK			TOVARNA V NIŠU			
	CERKVENI VLADAR								

Nagradna križanka Slovin

Tokrat je s križanko Coca-Cola naš gost Slovin. Rešitve, ki jim obvezno priložite izpolnjen kupon, pošljite najkasneje do 15. decembra letos na naslov: SOZD Mercator, studio za ekonomsko propagando, 61000 Ljubljana, Breg 22. Na ovojnico **obvezno** pripišite »Križanka Coca-Cola«.

Med reševalce bomo razdelili 15 nagrad. Pet nagrajencev bo prejelo lepe reklamne torbe Coca-Cola, ostalih deset pa reklamni pepelnik.

Akcija uspela, prodaja narasla

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Benko nagrajuje

Akcija »Benko nagrajuje« se je iztekla – Pričakovali smo več sodelovanja – Nagrade razdeljene

Saj se še spominjate, dragi bralci, ko smo nekaj številka nazaj skupaj z našo Embo razpisali nagradni natečaj za najlepše urejen prodajni prostor ali izložbo za Benko? Takrat smo zapisali, da bomo prišli nenapovedano, ocenili še delo in najlepše urejene izložbe (pravzaprav tiste, ki so jih ustvarili) tudi nagradili.

Izšel je naš časopis in prve prijave so prihajale na naš naslov. Odločili smo se podaljšati to akcijo, saj je sprva zanjo vladalo veliko zanimanje, vendar pa kasneje kljub vsemu nismo dobili novih prijav.

Sedli smo v avto in se zapeljali najprej v Idrijo, da tam pogledamo, kako so napravili izložbo v »Delikatesi«. (M-Rudar, TOZD Univerzal). Bili smo zadovoljni, saj so jo lepo in domiselno uredili. V trgovini smo pustili obljubljeno nagrado in za nameček še značke za prizadevne delavce.

Razveselili smo se pisma iz Hrastnika (M – STP) v katerem so nas zaprosili za reklamni material in pripisali, da bo lepo urejena izložba prav gotovo še bolj vabila k nakupu, kar se bo nedvomno izražalo pri prodaji. Vseeno pa izložbe, posebej za Benko, niso pripravili, ker so menda prejeli premalo reklamnih obešank.

Vendar gre tudi brez tega. V majhni prodajalni na Bregu 22 v Ljubljani (M-Rožnik, TOZD Golovec) so tudi brez obešank (niti izložbe nimajo) v sami prodajalni ponudili Benko lepo naložen v večjih količinah. Uspeh je bil tu: prodaja je močno poskočila.

Enako so povedali tudi drugje. M-Sadje-zelenjava je v prodajalni v Rožni dolini v Ljubljani pripravila posebno izložbo. Ta je bila res posebna, kajti med reklamo za Benko so postavili le eno dozo kakava. Domiselno po svoje, saj je na pulu v prodajalni čakalo toliko

večje presenečenje: cela skladovnica doz kakava.

Ptujčani so posebno izložbo uredili v prodajalni »Koloniale« in v samopostrežbi blagovnice, Metličani pa tudi v samopostrežbi.

Vseh nismo obiskali, a smo se dogovorili, da jih za sodelovanje vseeno nagradimo. Tokrat smo prvič pripravili takšno akcijo in vsi, ki so sodelovali, so zatrdili, da je prodaja narasla, kar je bil seveda tudi cilj te odločitve.

Tudi v prihodnje z Embo pripravljamo podobne akcije.

Sadje zelenjava, prodajalna Rožna dolina.

Mercatorjeva prodajalna na Bregu 22.

M-Rudar, TOZD Univerzal Idrija, Delikatesa.

Foto Mile Bitenc.

Nagradna križanka »Radenska«

Izid žrebanja

V uredništvo našega glasila je do predpisanega roka prispelo 501 rešitev nagradne križanke »RADENSKA«.

Nagrajence je tudi tokrat določil žreb.

- Majico Radenska prejmejo po pošti:**
- Karel Zorko – Mercator – Sloga, 69250 Gornja Radgona Partizanska 6 a
 - Joža Ajdič – Mercator – Rožnik, Tozd Gradišče, 68210 Trebnje
 - Maruša Škerl – SOZD Mercator, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana
 - Ciril Jarnović – Mercator – Velepreskrba, Tozd Standard, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto
 - Vera Nemec – Mercator – Konditor, Koblerjeva 3, 61000 Ljubljana

Serijo značk Radenska, prejmejo po pošti:

- Mirko Kobal – upokoj. Mercator – Rudar, Gregorčičeva 27, 65280 Idrija
- Gorazd Mirc – Mercator – Nanos, Tozd Preskrba Portorož, Žusterna 20, 66000 Koper
- Katica Brodarič – Mercator – Sadje zelenjava, Poljanska 46 a, 61000 Ljubljana
- Rada Vesel – Mercator – Nanos, Tozd Trgovina Rakek, Delikatesa Stari trg, 61381 Rakek
- Ivanka Meglič – upokoj. Mercator – Rožnik, Tozd Preskrba, Trg Svobode 27, 64290 Trzin
- Anton Stanfelj – Mercator – Rožnik Tozd Jelka, Šeškova 52, 61310 Ribnica
- Neli Širaj – Mercator – Velepreskrba, Tozd Investa, Ciril Metodov trg 1, 61000 Ljubljana
- Danica Žnidaršič – Mercator – Agrokombinat, Cesta krških žrtev 52, 68270 Krško
- Majda Belšak – Mercator – Zarja »Specerija«, Tomaž 38, 62270 Ormož
- Marija Kirbus – Mercator – Rožnik, Tozd Golovec, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana

KUPON križanka

Ime in priimek:

Poštna številka in kraj:

DO ali TOZD (naslov):

Dedek Mraz sporoča

Po priporočilu seje koordinacijskega odbora sindikata SOZD, ki je bila novembra meseca in se je ustavila tudi ob vprašanju pozornosti sindikalne organizacije do otrok naših delavcev ob Novem letu; obvarovani naj bi bili vsi otroci naših delavcev. Sindikat odsvetuje, da bi otroke oziroma starše odpravili z boni za nakup v trgovinah, ampak priporoča nakup kolikor toliko enotnih daril, ki naj jih malčkom prinese Dedek Mraz. Vrednost darila naj bi se po možnosti držala zgornje meje okoli 250 dinarjev po otroku. Določitev starosti, ko otrokom darila pripadajo, je prepuščena presoji Dedka Mraza in njegovi ustaljeni praksi.

Za otroka ne more biti večjega doživetja kakor darilo, ki ga prejme na kolektivni prireditvi od samega Dedka Mraza. Otroci in starši ne pričakujejo elitnih prireditev. Dovolj je, če ustvarimo vzdušje pričakovanja prihoda tega zagonetnega darovalca, ob skromnem aranžmanu z jelko in nekaj barvastimi lučmi.

Kratice v praksi aktivistov

Nedavno se je preimenoval nekdanji koordinacijski odbor sindikata osnovnih organizacij SOZD (KO OOOZS) v organ s krajšim imenom »koordinacijski odbor sindikata«. Ko je njegov predsednik Franc Škof, ki je sklical prvo sejo v novem sestavu, prejel svoj izvod gradiva, obdelan od centra za obveščanje, in videl med vabljenimi navedbo »Novi član KOS«, je vprašal: »Kdo pa je ta Kos, ki ga ne poznam?«

S kakšnim denarjem plačujete?

Kar želiš v trgovini kupiti, moraš tudi plačati. Največkrat pri vsakodnevnih nakupih plačujemo z denarjem v gotovini in se ne poslužujemo plačevanja s čeki ter kreditnimi karticami; le 10 tisoč Slovencev se poslužuje načina plačevanja po načelu »troši zdaj, plačal boš pozneje«. Papirnati bankovci so nenehno v obtoku: gredo skozi nešteto rok, prekrti so s prstnimi odtisi množice ljudi, umazani so, posvaljkani, ukradeni (slednje se na njih ne vidi?), nemarno stlačeni v žepih, prepereli od dolgega ležanja in hranjenja v »nogavičah«, poslinjeni od nenehnega preštevanja, skratka, hudo umazana stvar je naše plačilno sredstvo, predvsem zaradi malomarnega odnosa ljudi do denarja.

S tem uvodom se bo nedvomno strinjala tovarišica, ki dela pri blagajni v Mercatorjevi trgovini na Trgu Komandanta Staneta 6 v Šiški, kjer redno nakupujem in imam priložnost opazovati in slišati marsikaj, kar se dogaja pri stikih s potrošniki pri blagajni. Žal pa mene svetlolasa tovarišica ta dan ni ravno navdušila s svojim vedenjem do treh »mušketirjev« v modrih delovnih pajacih, ki so prišli nabavit malico. »Ja tovariši!

Kakšen denar pa imate vi?! Ga morate imeti pa res veliko, ko tako ravnate z njim. A je to kakšen odnos; tako zmečkan denar?« je osupla tovarišica za blagajno sesula lekcijo na prvega »mušketirja«, pri čemer se je blagajniško mesto spremenilo v kateder. Možak je odvrnil: »Ja, veste, »tazga« sem dobil pa v žepu, se zmečka...« Drugi »mušketir« je priskočil na pomoč: »Ja, saj velja, ne? Saj ni raztrgan.«

riš, ki ga je morda skrbno shranil v srednji predal svoje torbice ali denarnice. Morabit ga bo potrošil v kiosku, prodajalec ga bo dal meni in jaz ga bom stlačil v zadnji žep ozkih kavbojk, in tako naprej in tako naprej.

Blagajničarka mora vedeti, kakšen denar lahko sprejme in kakšnega ne sme. Denar, ki ne ustreza zahtevanim normam, zavrne brez jeznih, ostrih pripomb in pridig potrošniku. V omenjenem primeru je bilo izrečenih veliko nepriemernih stavkov, odvečnih besed, in to si delavke v trgovinah ne smejo privoščiti. Zahtevati od delavca, ki pride v trgovino v delovnem kombinezonu, umazan od dela, nepomečkan bankovec, je tako, kot bi od prometnikov zahtevali, da bi žvižgali za avtomobili Bachove fuge.

Kateri bankovec se ne sprejema,

je določeno na podlagi sklepa Narodne banke Jugoslavije, objavljene v Uradnem listu SFRJ, št. 38/78, in sicer:

– če so raztrgani na dvojce ali več delov in nato zlepljeni,

– če niso sicer dotrajani, popisani, polit z maščobo ali kakšnim barvilom, nagrizeni, strohnili, oprani itd.,

– če taka poškodba presega 40% površine bankovcev,

– če jim manjka več kot 6% površine.

Blagajničarka torej »normalno umazanega in zmečkanega« bankovca ne sme odkloniti. Zato je bilo predavanje na Trgu Komandanta Staneta trem mušketirjem zaradi zmečkanega bankovca smešno, odveč, in znašanje nejevolje nad kupcem. Če bi se tovarišica zaposlila na SDK, kjer poškodovane bankovce zamenjamo, bi bila njena predavanja o našem ravnanju z denarjem morda opravičljivejša.

Katjuša Badovinac

Humoreska

Stevo Došenović – M-Velepreskrba, TOZD Hladilnica

Francelj je imel prav

– Predlog tov. direktorja dajem na glasovanje: kdor je »za«, naj, prosim, dvigne roko, reče predsednik zbora.

Prisotni skoraj istočasno dvignejo roke, le nekateri po dva prsta.

– Je kdo proti? je slišati spet glas predsedujočega.

– Jaz! vstane Francelj na obe nogi.

Kakšno minuto ni slišati glasu. Potem prično vsi v en glas, da to ni pomembno, če je le on proti. Predsednik mora uporabiti svoj bariton, da bi prevpil nastalo vpitje. Za besedo zaprosi tovarišica Meri iz kadrovske službe, ki je zadolžena za samoupravne akte in nemoteno delo samoupravnih organov.

– Prosim, tovarišija! Predloga ne moremo sprejeti, ker ni prisotna zadostna večina. Pet jih je na bolniški, dva na dopustu, trije so službeno odsotni, štirje so na sestankih (eden v DO, eden v krajevni skupnosti, eden v SIS za varstvo okolja, eden v SIS za zdravstvo), eden je na seminarju za nagrajevanje po rezultatih dela, za Marka in Janeza se ne ve, kje sta, Tone iz principa že tri leta ne hodi na sestanke. Ti, Brane, pa me nikar ne glej tako postrani. Saj veste, da sam jaz zmeraj »za«. Ampak tako je in pika, zaključiti Meri.

– Pokličite vratarja Perota, pa bo problem rešen, se oglasi Bogdan.

– Pera smo poslali po kavo in bogve, kje jo bo našel. Jutri nas bo obiskal poslovni partner, pa da ne bi pomislil, kakšna firma smo... pojasni tovariš direktor.

– Če bomo njega čakali, da prinese kavo, bomo sedeli tu ves dan, se utrga iz ust direktorjevi tajnici kot TV-spikerki. Ponovno se oglasi predsednik.

– Kar zadeva predlog, je vse v redu, ampak preložiti ga bomo morali na naslednji sestanek, ko bo prisotna večina.

– Takoj naj se oglasio pri meni predsedniki družbenopolitičnih organizacij, pribije tovariš direktor.

Ko so zapuščali prostor za sestanke, so vsi postrani gledali Franceljna, ker so ostali brez 65% dobička.

Na sestanku pri direktorju je bilo ugotovljeno, da ravnanje Franceljna ni na mestu, da je zaradi njegovega »proti« homogenost kolektiva razbita, da zavlačuje sestankovanje in tako znižuje produktivnost.

Samo predsednik sindikata je pripomnil, da smo preokrutni in preostri za Franceljna.

– Že več kot petnajst let je pri nas, brez izpadov do sedaj, priden in vesten delavec je, pa še vedno je bil »ZA«.

Okrog poldne se je vrnil vratar Pero s polnimi rokami. Prinesel je 2 kg kave in 15 kg praška, za kar je v hipu dobil od tovarišic iz strokovnih služb več poljubov kot prej v celem življenju od svoje Mare.

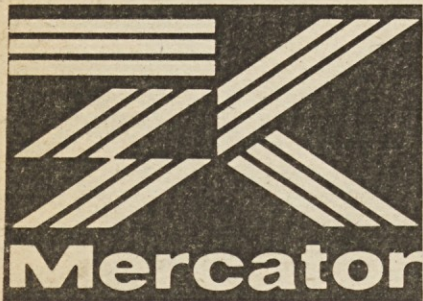
– Nisem zaman 20 let v naši veliki družini tozdov in DO. Veze so veze, bratec, se je hvalil Pero in se s težavo prerinil do direktorjeve sobe. Po razgovoru vratarja s tovarišem direktorjem je bil sestanek sklican za naslednji dan ob 7. uri.

Prisotna je bila zadostna večina in za besedo se je prvi javil direktor. Pojasnil je, da je imel tovariš Francelj prav in da se dobiček ne more deliti po starem, to je vsem enako, ampak vsakem po njegovem prispevku in odvisno od uspešnosti vsakega oddelka.

– Mislim, da bi vsi morali glasovati »za«, ker je navsezadnje najvažnejše, da se dobiček izplača že prvega z osebnim dohodkom. Pa tudi časa za sestankovanje nimamo preveč, je zaključil direktor.

Večina je bila »za«, čeprav so zdaj čudno gledali direktorja. Francelj ni bil niti »za« niti »proti«, a nekaj mu ni bilo jasno. Direktor je smehljaje prvi zapustil prostor za samoupravno odločanje in si mislil, da se do sedaj še nikdar ni zmotil pri oceni situacije.

Podobnost z dogodki v tozdih Mercatorja je – namerna!

Izza katedra je prišel jezen odgovor: »Vam nisem pa nič rekla: oglašajte se, ko vas bom kaj vprašala!« Nevprašani mušketir je pogledal tovariša ob sebi in si nadel sančopanski nasmeh. Tretji mušketir v modrem pajacu je mirno zaključil neljubo pričkanje: »Saj ni rekel vam, tovarišica, ampak prijatelju!« Blagajničarka je utihnila in se končno posvetila blagajniškemu delu in nam, ki smo spremljali nenavadni pogovor.

Trije mušketirji so se paglavsko režali, ko so z rokami, umazanimi od dela, tlačili svojo malico v vrečko, pospravili »jurja«, ki jim je ostal, v zadnji žep in ga zanesljivo zopet dali v obtok točajki v bifeju za pivo. Isti desetdinarski bankovec je morebiti dobil neznani tova-

Poročajte tudi sami

Domala vsi naši kolektivi v sestavi sozda Mercator so pred praznikom Republike na nek način proslavili dan naše državnosti, bodisi kot posebno delovno zmago bodisi kot jubilej.

Vseh srečanj in prireditvev kajpada ni moč zajeti v poročila in fotografije. Zabeleženo je pač tisto, kar je nastalo na posebno željo ali vabilo prirediteljev. Kogar te dneve nismo obiskali, bo razumel, da smo na več krajih hkrati prisotni lahko samo duhovno. Fotos in poročila pa zahtevata telesno navzočnost. Prosimo za razumevanje in nasvidenje kdaj prihodnjič. – Pa sami kaj napišite in pošljite!

Spomladi so kazala dobro, poleti jih je prizadela toča, zato jeseni ne bodo za ozimnico. Pozimi jih bodo predelali v sadni sok. Štirje letni časi jabolk iz nasadov na Loki, M-KK Sevnica. Foto: Jože Rozman.